

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁCI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Figyelmeztetés az O. M. G. E. t. tagjaihoz!

Mult hónapban mindazon tagjainkhoz, akik az 1894 és 1895. évre tagdíjjal még hátralékban voltak, felszólítást intéztünk levélben, a hátralék f. évi márcz. hó 15-éig eszközendő befizetése iránt; felkérjük ez uton is hátralékosainkat, miszerint tartozásaikat kiegyenlíteni sziveskedjenek, mert különben a „Köztelek” lap küldését részükre beszüntetni leszünk kénytelenek.

Felkérjük t. tagjainkat arra is, hogy a f. évi tagdíj márczius végeig befizetendő lévén, sziveskedjenek azt e hó folyamán az egyesület pénztárának beküldeni. *Igazgató.*

Felhívás a gyümölestermeléssel foglalkozó gazdatársakhoz.

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület egy munka kiadását tervezi, a mely az ország nagyobb gyümölestermelőinek név- és lakjegyzékét is tartalmazni fogja. Miután e ezimtar egybeállítására a termelő közönség érdekében történik, felhívjuk mindazokat, kik a jegyzékbe leendő felvétel végett még nem jelentkeztek, hogy pontos ezimtar közlése mellett, a gyümölesös nagyságára, az évi termés mennyiségére s az eladásra termelt gyümölesfajták megnevezésére kiterjedő adatokat legkésőbb f. évi márczius hó 25-ig az Országos Magyar Gazd. Egyesület titkári hivatalához beküldeni sziveskedjenek. *Igazgató.*

A közigazgatási szakosztály ülése.

(1896. márczius 6.)

Jelen voltak Forster Géza elnökle, dr. Ballai Lajos, Baross Károly, Bernát István, dr. Csillag Gyula, Klein Gyula, Lejtényi György, Löcherer Andor és Szabó N. szakosztályi tagok; az egyesület tisztikara részéről Rubinek Gyula ügyvezető titkár, Paikert Alajos titkár és Jeszenszky Pál társszerkesztő, Bálint Imre mint előadó.

Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója bejelenti, hogy a szakosztály elnökei elfoglaltságuk folytán az ülésen meg nem jelenhettek, felkéri a szakosztályt ad hoc elnök választására.

A szakosztály az ülés vezetésére felkéri Forster Gézát.

Forster Géza elfoglalván az elnöki széket, megnyitja az ülést, melynek egyedüli tárgya Bálint Imre beterjesztett határozati javaslatának folytatolagos tárgyalása a gabonatorzsde egyetemes reformja ügyében. Következnek a 6. pont tárgyalása.

Bálint Imre előadó felolvassa a 6. pontot. Ballai Lajos az e pontban lefektetett elvet helyesnek tartja, de a módokat kellene megtalálni arra nézve, hogy az ügynökök saját számlájukra ügyleteket ne köthessenek.

Klein Gyula felvilágosításul megjegyzi, hogy az ügynökök ma nem köthetnek egyébként, mint a bizományos megbízásából ügyleteket. Fölemlíti, hogy Bécsben, hol mostanában szigorú szabályzatot alkottak a tőzsdére, tőzsde jogosított ügynököket e szabályzat nem ismert. Ott köthet ügyletet, mint ügynök, mint bizományos s mint kereskedő. A javaslat e pontjának szerinte a praxisban alig lesz foganatja.

Löcherer Andor kívánatosnak tartja kikötni azt is, hogy ne csak az ügynök, de a bizományos is köteleztessék arra, hogy az ellenőrzés szempontjából a könyvecskébe vezesse az ügyleteket s az árjegyző bizottságnak a lapokat beadja.

Klein Gyula ennek felvételét a javaslatba nem tartja észszerűnek, de megkivételben is a bizományosokra nézve ellenkezik a ma fennálló kereskedelmi törvénnyel is. Elfogadja a 6. pontot úgy, amint azt előadó szövegezte.

Baross Károly, Ballai Lajos és Bálint Imre felszólalása után a szakosztály a javaslat 6. szakasza első bekezdését a következő alakban fogadja el: „6. Az ügynök saját számlájára ügyleteket nem köthet, o maga az általa közvetített ügyletbe be nem léphet. Az ez ellen vétő ügynök jogosítványát veszti”. A szakasz többi pontja változatlanul marad. A 6. szakasz elé Ballai Lajos indítvá-

nyára felveszi a szakosztály a következő pontot is.

6. a) A bizományos csak oly feltétellel léphet be az általa közvetített ügyletbe, ha a megbízáskor kijelenti, hogy o maga kíván mint vevő, illetve eladó az ügyletbe lépni. Ez esetben természetesen nem számíthat fel közvetítési díjat.

Bálint Imre (előadó) olvassa a javaslat 7. pontját, melynek második részére nézve Baross Károly indítványba hozza, hogy az kihagyassék, mert semmi körülmények közt sem látja helyén valónak a havonkénti likvidációt a határidőüztetnél, mert ez szerinte tökéletesen kivetkeztetné a határidőüzteteket azon esekély reálításukból is, amelylyel ma a tőzsdén birnak, mert ez intézkedéssel szankezionáltatnék a tőzsdén a játék.

Klein Gyula szintén azon az állásponton van, hogy minden kiküszöbölendő a tőzsdéről, ami a játékra emlékeztet s a likvidáció tisztán csak játék, mellőzendő tehát minden körülmények közt, mert e mellett ki van zárva az, hogy a gazda a tőzsdén ügyletet köthessen. Ismerteti behatóan az arbitrazsörök működését s oly további intézkedéseket kíván felvenni a javaslatban, melyek a vevőt védik; kötelezendő lenne tehát az eladó a felmondás napja után azonnal bemutatni az árut s a szakértői bizottság működése után az eladónak meglegyen tiltva az árut kezeltetni. A két havi terminust pedig megrövidíteni kívánja 1 hónapra.

Löcherer Andornak kifogása van e pont szövegezése ellen; előtte szólóval se ért egyet. Szerinte a tultermelés jelszó hangoztatásának hatása alatt visszaéltek a tőzsdék ezen képzelt mennyiségekkel. Szóló kimutatja statisztikai számadatokkal, hogy tultermelés nincs. A hetedik pont helyett az alábbi pont felvételét ajánlja:

A fogyasztás tárgyát képező gabonaművek és gazdasági terményeknek a gabona-határidőüztetbe való felvételét, kereskedelmi feltételeit, a tőzsdetanács előterjesztése alapján a kormány, illetve a m. kir. földmívelésügyi miniszter állapítja meg.

Ezek forgalmának megkönnyítésére a tőzsdén likvidacionális pénztár felállítására

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk

megjelenvén, ajánljuk február hó 1-ről kelt üzleti értesítőnket a tisztelt gazdaközönség szives figyelmébe és azt kívánatra bérmentve megküldjük.

Mai számunk 20 oldal.

kivánatos. A határidőkülönbözeti játék mint hazai törvényeink által tiltott többi hazard-játék a tőzsdei forgalomból kiltandó.

Ballai Lajos dr.: előtte szóló azon tévhitben van, hogy a tőzsde önmaga kedvéért szabályozza az árakat. A dolog tényleg úgy áll, hogy a tőzsdén annyi eladó van, mint vevő. Nézete szerint a határidőüzlet üdvös volta abban található, hogy ha minél több vevő és eladó van a piacon; ha bizonyos börzemanőverek vannak a tőzsdén, ezek ellen meg kell találni a rendszabályokat, talán a kormány tilalmazhatná az ő vétőjogával a határidőüzleteket egyes terméneknél.

Bernát István, Bálint Imre, Baross Károly, Rubinek Gyula és Klein Gyula ismételt felszólalása után a szakosztály a 7. pontot a következő alakban fogadta el:

„7. A határidőkülönbözeti játék, mint a hazai törvényeink által tiltott többi hazard-játék a tőzsdei forgalomból kiltandó.

Ugyanaz a gabonamennyiség csak egyszer ajánlható fel szállításra. A szállításra felajánlott gabonamennyiségről előzőleg alkalmas módon hitelesen bebizonyítandó, hogy minőség és mennyiség tekintetében használható a kötés lebonyolítására.

E bizonyítvány keltétől kezdve egészen a szállítás megtörténteig kezelésnek nem szabad történnie.

A felmondási jegynek tartalmaznia kell a felmondott áru fekhelyének pontos megjelölését.

Az eladó köteles a felmondott árut a felmondást követő napon az átvevőnek bemutatni és a megmintázást megengedni. Ha egy átvevő kezébe a felmondott áru nagyobb mennyisége egyesül, akkor kötelesek az eladók az átvételre elegendő időt engedélyezni.

A szállítási határidők egy-egy hónapra állapítandók meg.

A javaslat 8. pontját a szakosztály a következő alakban fogadta el:

„8. A buzaüzánsz standard, minták szerint évenként újra állapítandó meg gazdák és kereskedőkből összeállított ankét segítségével. Két %-kal rosszabb minőségű buza nem szállítható.

A 9. pontot a szakosztály változatlanul elfogadta; hosszabb eszmecsere után a szakosztály a 10. pontnak a vita folyamán nyilvánított kívánalmak figyelembevételével

való szövegezésével megbizta az előadót és ügyvezető titkárt.

Végül:

Löcherer Andor indítványára a szakosztály a határozati javaslat 11. pontjával felveszi a következő pontot is:

„11. Mondja ki a választmány, hogy a tőzsdei üzletek a többi kereseti ágakhoz mérten megadóztatandók.

Elnök előadónak terjedelmes munkáltaért a szakosztály nevében köszönetét fejezi ki s az ülést berekeszti.

Árdepresszió és aranyvaluta.

Tisztelt szerkesztő ur!

Sok irányban való elfoglaltságom, valamint hosszabb távollétem miatt csak most jutok hozzá, hogy *Szemere Hubának* és *Széchenyi Imre* grófnak még néhány megjegyzést tegyek azokra, a miket az általam írottakra válaszoltak.

Igazság szerint *Szemere Huba* tisztelt barátomnak cikkével nem is kellene foglalkoznom, mert ő már csak a vita végén interveniált, még pedig muszka módon, olyan kancsukafélékkel kezében mint az, hogy a tultermelést hinni „csak agyrem” s az csak „örült könnyelműséggel kivetett jelszó”.

Mi eddig igen tisztelt ellenfeleimmel sem efféle szenvedélyes szavakat nem használtunk a vitában, sem a guny epéjébe nem mártottuk tollainkat, sőt abban gyönyörködünk kölcsönösen, hogy mennyire tárgyilagosságok maradtunk.

De mégis van szavam tisztelt barátomhoz, egyrészt azért, mert azok, a miket czáfolatomra írt egy helyen majdnem a legprimitívbb tudatlanság színében tüntetnek fel, másrészt azért, hogy ő se tartsa magát a mi „örült agyremeinkkel” szemben egész a csatlakozásig józannak.

Már ezen hézagot pótló vitákat előidéző első cikkemben előre bocsátottam s aztán többször ismételttem, miszerint azon igen tisztelt urakkal szemben, kikkel felvettem a harcot, őszintén beismerem szakszerű képzettségemnek hiányát, de már arra az elemi oktatásra, „hogy a papírpénznek értékét a bankokban bevaltható biztosítékul rudakban vagy vert aranyban befektetett érez adja

meg” — még sem volt szükségem. Ennyit én is tudtam már eddig is. Azon kérdésemet, hogy „hát a papír mire való?” csak arra hoztam fel, hogy visszaemlékezve t. barátomnak mult nyár folyamán a „Magyar Gazdák Lapjában” e tárgyról írott cikkében használt kifejezésére is, úgy ő, mint valamennyi nézettársai folyvást azt hangsúlyozták, hogy azért kell a buzának olesóvá lenni, mert nincs elég forgalmi pénz. Hogy a papírt én is csak forgalmi értékjelzőnek és nem bankalpnak ajánlottam, azt már föltehette volna rólam.

Egyébiránt ha már e themánál vagyunk, hát ujabban is ki kell jelentenem, miszerint nem ismerhetem el, hogy az utóbbi évtizedek alatt akár a bankalpnak szűk készlete, akár a forgalmi pénzeknek elégtelensége okozhatta volna a gabonááraknak hanyatlását. Már pedig én csak ezzel a tárgygyal akartam foglalkozni s nem azzal, hogy háborus időkben milyen felforgató zavarokat idézhet elő egy sánta valuta. Különb is az utóbbi évtizedek mélységes világbékéjének idejében szó sem volt seholy a papírpénzeknek diskreditálásáról s így a kérdés semmiképpen, indirekte sem tartozik a dologhoz. De hogy is tartozhatnék? Vagy elegendő alapja van a bankokban a forgalomba bocsátott papírpénznek s akkor mint biztos pénz kell, hogy egyenlő értékű legyen minden áruzárnak bevásárlásánál, vagy nincs az értéktelenített ezüstnek és papírpénznek megfelelő aranyfedezete, de akkor a vevők a hitelvesztett forgalmi pénzekkel még könnyebben bánhatnának s a buzáért is az ediginél nem kevesebbet, de többet is szívesen adnának. Hiszen ha csak az volna a bajunk, hogy aranyban keveset akarunk adni a buzáért! Beérném én ezüsttel és bankóval is, csak 10 forintot adnának érte.

Azt, hogy nincs elég pénz s azért olesó a buza, csak azon esetben hihetném el, ha a buzával arányosan minden más élelmi cikknek, sőt egyéb árukban is (nem érte a luxuscikkek) csekély lenne az ára, értéke. Igaz, hogy t. barátom cikkében egész bátran odaállítja, hogy „ha nem volna olyan általános az összes világforgalmi cikkek áresése.” de hát ezt csak állítja a nélkül, hogy bebizonyította volna, mert hiszen arra, hogy az általam példának felhozott élelmi-cikkek nem foglaltatnak benne Sauerbeek

TÁRCZA.

Meggyfaillat.

Mióta rossz idők járnak, a magyar gazdák indolenciája piaci szapulás tárgya; ha az ember fel nem kelne néha a zöldasztal mellől, csakugyan elhinné, hogy ez az alak valamely rég elmaradt korszak visszakísértő hagyománya. Gyámoltalanság, maradiság, közöny: ezt olvassák le azokról a széles vállakról, melyeknek izmain ennek a mai, idegesen haladó társadalomnak terhei nyugszanak. Jól esik hát az embernek, ha olyan egészséges típusával találkozik a magyar földművesnek, mint *Felső Szabó János* uram, a ki ott van hazájában valahol az öreg Duna háta mögött. A mult napokban járt idefenn nálunk, szűrösen, dolmányosan; a tarisznya ott fityeget az oldalán, mintha éppen tanyai utra indult volna. Nem rokonlátogatóba jött: az ő családja nem szórja el ilyen messze magvait. Az volt a sorja, hogy egyetlen embert megtaláljon ebben a nagy csángófaluban, a hol jóformán a szomszédok sem ismerik egymást. *János* gazdát a meggyfa szaga csalta fel ide Pestre, annak a tudománynak a gazdáját kereste: hogy kell az embernek megtermelni a csibukszárákat meg a sétatápézákat?

Ezeknek az anyagát tudvalevőleg az

illatos meggyfa szolgáltatja s *János* gazda a maga kis falujában kieszelte szépen, hogy mégis okosabb dolog lehet az, ha az ember olyan vesszőt termel, a mit csak át kell lyukasztani végtében, hogy akkuratus pipaszár váljék belőle s a min a filloxerának még a zápfoga sem fog ki; mintha az ember arra vesztegeti a fáradságát, hogy kicsalja a földből a bele vetett mag nyolekszorosát. Bele unt már az ebbe a mulatságba, *János* gazdának megkopik az álla tőle; azért hát csak a pipaszár!

Csak hogy a szagos meggyfa termelésének sok apró fortélya van s ezeket nem fessegetik olyan nyiltan, mint a parlamenti alakok személyes ügyeit. Oh a szagos meggyfa nagyon diszkrét természetű teremtet; felnő szépen, eltűri szó nélkül, hogy leberetválják, azt sem bánja, hogy az ügyes német kezek mindenféle figurákat faragjanak belőle, hanem a maga családi titkait nem árulja el. Legnagyobb titka pedig az, hogy mi az életmódja ő kelmenek, ki veszi meg s mit ad érte? Ezeket a körülményeket fürkészi *János* gazda, a hogy nekem apróként elmondogatta.

Egy esztendeje már, hogy a dolog nyitját keresi, nagy hiába. Nem akad gazdája neki. Azzal szédülésig tele tudják beszélni az ember fejét, hogy a jószágot így jó, úgy jó megetetni, nátha ellen megoltalmazni, meg a 66 fogu boronának micsoda haszna

van; hanem a szagos meggyfával csak hallgatnak. Ide-oda küldözgetik az embert bolondjára, itt is áprilist járattak vele. Az az ur, a kinek az addressze ott van a tarisznyájában, azzal fizette ki, hogy „kaparj kurta.” Pedig tisztára a meggyfából szaporított fel, csak hogy most félti a zsírját a szegény embertől. Így mondta *Felső Szabó János*.

És igaza is volt. Az illatos meggyfáról csakugyan keveset hall az ember; ennek a növénynek a termelői állig begombolt mentéket hordanak. Nem is esoda, ha nem szeretik népszerűsíteni a tudományukat, mert ha nagyon elterjedne, a verseny leszorítaná az árakat s megeshetnék, hogy a meggyfakertész azon módra járna, mint a buzavető, sőt még bolondabbul, mert a legtöbb ember a szalonnát mégis kenyérrel eszi meg és nem meggyfával. Különb is most a görösös botok vannak divatban a meggyfatermelőkre gonosz idők járnak. Így mondták ezt *Felső Szabó János*nak.

Hanem hát ő mindennek daczára nem engedte magát letériteni a csapásról, ide apellált egyenesen hozzánk.

Azzal nyugtattam meg, hogy majd utána firtatok a dolognak Esztergomban, a hol nagyobb telepek vannak, ha lehet, módot nyitunk neki arra, hogy ott tanulmányokat gyűjtsön; addig csak várjon otthon türelemmel.

Köszönte alássan s elment.

hires
gróf ta
czikke
sem á
egy sz
H

vajat,
Szeme
tenné
által
éppen
hagyn
ha en
vonala
a buza
mert
és fal
tünk
sem k
tudom
tanai
nemü
sége
is. Mé
vaj, t
hasuv
ha ne
De h
remén
azt ké
móles
primit
nyája
ezikk,
szabá
lene
felhal
kelő
ugyar
mulat
mond
Európ
mint
tej, v
ebből
ból n
terme
ságát
Angli
csak
külön
ipari
hez é

nap a
esétel
is me

Még
sem
szöni
még
azok
az ad

botgy
olyan

nyájá

kerül
nyak
város

fényt
sára,
Pató

hogy
biz a
zási
módo

kségem. Ennyit azon kérdésemet, hogy "csak arra lékezte t. barátnak a „Magyar” írott cikkében, hogy mint valaki azt hangsúlyozza, az olesóvá lenni. Hogy a papjelzőnek és nem már fölvehette

emánál vagyunk, nem, miszerint az utóbbi évtizednek szűk készletek elégtelensége aknak hanyatlással a tárgygyalással, hogy háborogató zavarokat tá. Különben is az világképejéhez a papír és így a kérdés tartozik a do- nek? Vagy ele- ban a forgalomba kor mint biztos éke legyen min- nál, vagy nincs papírpénznek akkor a vevők a kel még köny- zésért is az ed- többet is szíve- k az volna a veset akarunk ezüsttel és ban- nának érte. Ez s azért olesó lehetném el, ha en más élelmi k is (nem értve lenne az ára, tom cikkében „ha nem volna forgalmi cikkek állítja a nélkül, mert hiszen arra, felhozott élelmi- enne Sauerbeck

ával csak hall- az embert bo- tak vele. Az az an a tarisznyá- kaparj kurta. „szaporodott fel, a szegény em- abó János. atos meggyfáról ember; ennek a begombolt men- a, ha nem szo- ányukat, mert eny leszorítaná gy a meggyfa- nt a buzavető, legtöbb ember eszi meg és s most a gör- a meggyfater- Igy mondták

k dacára nem csapásról, ide

hogy majd sztergomban, a ha lehet, mó- ott tanulmá- várjon otthon

nt.

hires kimutatásában, maga Széchényi Imre gróf tanított meg, azzal pedig, a mit a luxus- cikkekéről mond, olyat czáfol, a mit senki sem állít, mert azoknak nagy árát én soha egy szóval sem hoztam fel argamentumnak.

Hogy könnyebben czáfolhasson, a tojást, vaját, gyümölcsöt is luxuscikkeknek mondja Szemere Huba. Ez ellen azt a kifogást is tenném, hogy ne tessék ilyen módon az általam egy kalap alá tett élelmiszerekből éppen a két legfőbbet, a húst és tejet ki- hagyni vagy más kategóriába helyezni. S ha ennyire akarunk menni a luxus határ- vonalánál megállapításánál, akkor utóvégre a buzakenyeret is luxusnak deklarálhatjuk, mert árpa- és zabkenyeren, sőt gyökerekkel és fahéjjal is meg lehet élni s visszamehe- tünk a paradicsomi életre, a hol ruhának sem kell egyéb a fügefaleveleknél. En ugy tudom, hogy az antropologiai és biologia- tanai szerint is az embernek, mint vegyes- nemű táplálékkal élő állatnak formális szük- sége van a kenyéren kívül más táplálékokra is. Még a vegetáriánusok sem élhetnek tojás, vaj, tej, gyümölcs nélkül. Avagy „kenyér- hasuvá” legyen az egész világ néposztálya, ha nem akarja lelkét fényűzéssel terhelni? De hogy a konyhába ne kerüljünk, hát reménylen, kevésbé szigorú olvasóinktól csak azt kérdem, hogy a húst, tejet, tojást, gyü- mölcsöt nem-e a legtermészetesebb s leg- primitívebb emberi eledelnek tudjuk-e mind- nyájan? Ha már a tej és gyümölcs is luxus- cikkek, akkor hát a takarékoságnak arany- szabályai szerint még a escesnek is ki kel- lene már esni a szánkból s a dunaparton felhalmozott diunyekazlakat is mind az elő- kelő uraknak kellene fölemészteni. No ezek ugyan nem köszönnék meg ezt a luxuriosus mulatságot! Anglia példájára hivatkozva azt mondja tisztelt barátom, hogy miután egész Európában sehol sines oly nagy állattenyésztés, mint Angliában s mégis drágább ott is hus, tej, vaj, tojás mint bárhol más országokban, ebből az látszik, hogy a „tulprodukczió elvé- ből nem lehet kimagyarázni” vagyis a tul- termelésből nem lehet a terményeknek olesó- ságát következtetni. De bocsánatot kérek, Angliának állattenyésztése nem tultermelés, csak nagytermelés, ebben pedig van egy kis különbség. Angliának sűrű népessége, óriási ipari fejlettsége s az angol népek jellemé- hez is jó módjához való nagy husfogyasz-

Másnap délben ismét beállított.

„Megjöttem már onnan is, instállok.” Ugy bizony, János gazda azon egy nap alatt, míg mi a levelet megirtuk, lepe- esételtük, megjárta Esztergomot s a választ is meghozta.

„Csufot ütök belőlem, — panaszkodott. Még azt mondta az az uraság, hogy maga sem tudja eladni a meggyvesszőjét; ő kö- szöni meg nekem, csak vegyem meg. No még ilyet! Nem is dörgölözöm én többé azokhoz az urakhoz, csak annak a gyárnak az adresszét tudnám meg.”

„Majd felvilágosítást szerzek én a bécsi botgyárnál, mondám, hanem ez nem megy olyan gyorsan.”

Szabó János gyanusát rántott a tarisz- nyáján. „Merre van az a Bécs, instállok?...”

És csak alig tudtam rábeszélni, hogy kerüljön szépen haza; ha utját nem állom, nyakába veszi a világot s meg sem áll Bécs város közepéig.

Hát ez a kis incidens igen jellemző fényt vet a magyar kis gazdák egyik tipu- sára, a mely sehogys sem illik bele többé a Pató Pál-féle mese világba.

Ne vádolják azzal a mi földmívelőinket, hogy tétlenek, maradiak és közönyösek. Van biz azokban igyekezet, értelem s vállalko- zási kedv is minden hasznos dologra, csak módot kell nekik rá nyújtani. B. B.

tása provokálta s megteremtette ott a nagy állattenyésztést, s az olyan termelés mellett az árak még inkább emelkednek, lehet nagy termelés a nagy fogyasztásnak kielégítésére, de semmiesetre sem tultermelés.

Hirneves statisztikusok nyomán kimu- tatja Szemere Huba, hogy az árucikkeknek termelése 1873-tól csak 3%-al emelkedett s aztán azt kérde, hogy a kereslet és a kíná- lat pusztá elméletének alapján hogy lehet hát kimagyarázni, hogy ezzel szemben az árak 30% helyett 65%-ot estek, sőt 1893- ban magában véve 50%-ot estek? Hát né- zetem szerint nagyon egyszerűen, mert hogy az árak alakulásának statisztikai táblázatát még az egész világra nézve is ki lehet álli- tani a valóságot legalább megközelítőleg, azt még koncedálom, de hogy a világ összes gabona- és hustermelése perzentekben kife- jezett emelkedésének vagy apadásának évi- tizedekre szóló kimutatása egésze megbiz- ható volna, abban kételkedni merek. Az ár- alakulásokat könnyen össze lehet írni a tőzsdéknek, áruházaknak és piacoknak könnyvezetéséből, de a világ összes gabona- terméseinek évenkénti pontos vagy csak a proximative kimutatása előttem lehetetlen- ségnek tűnik fel.

Csak az ugynevezett ellenőrizhető rak- tárnál lehet számitást tenni, de ezeknél bizonyára sokkal nagyobb kontigenst foglal- nak magokban a nem ellenőrizhető és privát- raktárak, magtárak és vermek. A statisztika- kánál ezen egyoldalúságában van meg a felelet arra, hogy miképpen lehet 1873-tól 1894-ig az áraknak hanyatlása 65%, holott a termelésnek emelkedése ezen időközben csak 30%-ra megy. Ezenkívül ez már azért sem argumentum, mivel az 1893, 1894 és 1895 éveknél még az a szerin- tem csak egyoldalú statisztikai számitás sines meg, tehát még azt sem tudhatjuk, hogy ezen évek alatt nem érte-e már utol a termelés az áreséseket a statisztika szerint is. A mi annál inkább lehetséges, minthogy Szemere Huba szerint is feltűnő dolog, hogy éppen 1893-ban magában ezen egy évben 50%-al estek az árak.

Ezt ugyan sokallom egy kicsit, mert emlékezetem szerint 92-ben sem kaptam a buzáért 8 forintot s 93-ban és 94-ben sem adtam 7 frt és 6-50 frtnál olesóbban.

De még ha a tényekkel egészen meg- egyező volna is az a kimutatás, hogy 1894-ig a világ termelésének emelkedése nem több 30%-nál átlagban, akkor is a valóságban kell, hogy végeredményben ez sokkal többre rugtassa fel a tultermelésnek kalamitáit, mert már az évi átlagos 30% emelkedésnél is évről-évre nagy mennyiségű régi gabona- készletnek kell felmaradni, a mi aztán lavinaként növekedve már néhány év alatt is utolérheti a 30 és 65% közötti rejtélyes különbözetet. Mert a felmaradott készletek már előre is mindig deprimálják az új ter- mésnek árát.

A mi azon kimutatást illeti, hogy 1849-től 72-ig sokkal nagyobb volt a terme- lésnek emelkedése, mint 1872-től 94-ig s mégis az előbbi korszakban jóval magasab- bak voltak az árak, mint az utóbbi alatt, arra nézve szerény nézetem a következő. Elsősorban ennek okát is abban találok, hogy a M. Quilford Molesworth számitásai- ban figuráló 30 és 50 százalékok közötti kü- lönbözetet is kiigenlíthette az egyszer s máskor felhalmozódott régi gabonakészletek- nek az árakra gyakorolt hatása, mert hiszen természetes, hogy a legkisebb tultermelés mellett is kell valaminek — hogy ugy mond- jam — tartalékalapba menni évről-évre, a mi aztán évek hosszu során jó nagyra nőhet, épp ugy, mint egy tulterhelt hivatalban az aktáknak restancziája. Ezenkívül a fentebbi körülményt annak is tulajdoníthatjuk, hogy az 1873-tól 1894-ig terjedő korszakban már

kétségtelenül nagyobb tökélyre emelkedtek s nagyobb elterjedést nyertek századunknak technikai vívmányai folytán ugy a vízi, mint a szárazföldi közlekedési eszközök s e szerint könnyebben s nagyobb mértékben voltak vásárló piacaink a távoli fölöslegek- kelellátva, mint a hogy az 1849-től 1873-ig terjedő korszakban lehetek s ez fejt meg azt, hogy miért volt 49-től 73-ig nagyobb a buza ára állítólag még nagyobb termelés mellett is. Hiába volt régi időben a távoli s tengeren- tuli országokban a mostaninál még nagyobb tultermelés, ha a szállítási eszközök fej- letlensége miatt azok a nagy készletek csak kisebb mértékben és drágábban voltak Európának fogyasztó államaiba szállíthatók, míg a mostani több és tökéletesebb szállí- tási módok és eszközöknek versenye folytán a távoli kisebb fölöslegeknek is könnyebb és olesóbb ideszállítása is már elég arra, hogy jobban lenyomja az árakat. A már így is ugy is kétségtelenül nagy fölösleg- nél nem sokat határoz, hogy ez a fölösleg most valamivel kisebb, máskor valamivel nagyobb, mert mindenképpen nagy a fölösleg.

Multkori cikkemben azt is irtam, hogy azért sem ismerhetem el az ezüstnek demo- netizálását gabonahanyatlásaink egyedüli okául, mert a magyar gabonának ára nem- csak a tengerentuli ezüstös országoknak, hanem az orosz és balkán buzának verse- nyétől is majd csaknem ugyanannyit szen- ved s felhozta erre nézve kereskedőinknek azon határozottan kifejezett nézetét, miszerint ha az orosz és balkán buzának szabad versenye nem volna nyakunkban, az ameri- kai és indiai behozataloktól még lehetne 8 forintos buzánk. Erre azt mondja Szemere Huba: „hogy ne tessék azt hinni”, mert ha összehasonlításokat teszünk a mi áraink s a párisi és bukaresti árakkal és számitjuk a vámokat, szállítási s közvetítési díjakat, ki- jönnek a budapesti piaci árak. Ezt én is tudtam s nincs is okom tagadni, de hogy ezen mindenki által jól ismert kalkulus mennyiben döntheti meg állításomnak igaz- ságát, azt valóban nem vagyok képes benne felfedezni. Persze, hogy a nagyobb távolság és szállítási költség miatt az orosz gazdának még kevesebb marad a zsebében Párisba szállított buzájáért, mint nekünk, de hát mit ér nekünk az orosz gazdának még na- gyobb szerencsétlensége? s mit változtat ez idézett állításomon? Sőt éppen ez a rémüle- tes az általam látott tultermelésben, mert határa sem látható, ha az orosz és román termelő még 3—4 forintos buzaára mellett sem tud magán másként segíteni, mint buza- termésének fokozásával, mi pedig talán az ő jelenlegi árakban láthatjuk jövő árainkat.

De csak magunkról akarván gondos- kodni, éppen az a baj, hogy ezt is, azt is számitva „kijönnek a budapesti árak” s hogy az oroszok és románok épp ugy oda- állítják buzájukat 6 forintért Budapestre s 8 forintért Párisba mint mi, habár nekik csak 4 forintjuk marad abból, mert ennél fogva mi már az ő versenyük miatt sem „kóstál- tathatjuk” többre buzánkat a németeknél és francziáknál. Ha pedig az orosz és román verseny nem volna, akkor legalább néhány héten át évenként dominálhatnánk Európá- nak piacait terményeinknek koraisága és jósága által. Magam is nagyobb bajnak tartom az aranyvaluták által ugyszólván ösztöndíjazott tengerentuli versenyt, mert ha ez nem volna, ugy az oroszokkal és románokkal együtt jobb árakat élvezhet- nénk, de hát nagy bajon felül a kisebb baj is már nagy baj.

Nem terjeszkedem már ki az a körüli okoskodásokra, röviden csak a feletti eso- dalkozásomat kell még kifejezmem, hogy tisztelt barátom egy helyen azt írja: „Anglia már régen elejtette a mezőgazdasági érdeke- ket.” Sok időn át elhanyagolta, de hogy

régen is elejtette, azt hogy lehet mondani lord Salysburinak azon mult évi s az egész világban nagy feltűnést okozott nevezetes kijelentése után: miszerint az angol kormánynak első feladata leendő Angliának legregibb s legfontosabb iparát, a mezőgazdaságot kisegíteni a válságból?

S most még csak egyet. Helyesnek találta tisztelt barátom azon ideámat, hogy kontinentális védvámokkal segíthetnénk bajainkon, csak hogy ugymond egyrészt ezzel csak a vámtételeknek összegét nyerhetnénk meg, másrészt pedig kérdés, hogy keresztülvihető volna-e az? Az elsőre nézve azon közmondásból kiindulva, hogy „aki á-t mond az b-ét is szokott mondani”, azt hiszem, hogy ha egyáltalában keresztülvihető az európai védvám, akkor már az is lehetséges, hogy akkora legyen az a vám, ami elegendő egész földrészünket kisegíteni a mezőgazdasági válságokból. Hogy pedig egészbenvéve s egyáltalában kivihető volna-e az európai államok különböző érdekeit egy közös megállapodásra juttatni, erre nézve kénytelen vagyok egyszerűen kijelenteni, hogy ehhez alaposan hozzájárulni nem érzem magamat elég hivatottnak. Tanakodjanak a felett azok, kik ahhoz értenek s foglalkozzanak ezzel az intéző körök és egyének. Én voltaképpen csak azért vetettem fel ezen ideát, mert báró Jeszenszky István már első cikkem után szememre vetette, hogy mit sem ér fatalista módon konstatálni valamely bajnak létezését, ha egyszermind orvoslására nem tudunk módot ajánlani. Ezzel provokálva lottam, hogy mondjak valamit, ha tudok, s így mint meggyőződéseim szerint gazdasági bajainknak legnagyobb s legbiztosabb segítségét ajánlottam a kontinentális védvámot idegen földrészek megőző versenyének ellenében. Annak megállapítását, hogy miképpen volna az kivihető, magamnál okosabb emberekre bízom. Magam kis eszmekörében el tudom gondolni ennek lehetőségét, mert „est modus in rebus”, de nem akarok mások előtt belekontárkodni egy ilyen világgraszoló tervezetnek alkotásába.

Eddigi esekély közreműködéséért az eszmék tisztázásának érdekében már is eléggé jutalmazva érzem magamat azért, hogy a mint a lapokból olvasom, a kormány figyelmessé téve ezen nagyfontosságú életkérdést tárgyaló eszmeeseréink által, elhatározta egy millenniumi nemzetközi gazdaságkongresszusnak rendezését, melynek egyetlen tárgya volna a gabonaárak hanyatlásának okát és orvoslását meghatározni.* Fejtse meg hát a kongresszus azt a kérdést, hogy lehetséges volna-e az európai védvámok létrehozatala s ekkor valóban magához méltó nagy alkotást vinne véghez, a melyet még eddig egy sem. Hogy a gróf Széchenyi Imre és báró Jeszenszky István által is egyedüli segítségnek odaállított, az egész világra kiterjedő bimetalista szövetségnek ez többet is érne, könnyebben is volna kivihető, azt még ezután is hiszem és vallom már csak azon oknál fogva is, hogy ennek létesítéséhez mégis csak kevesebb faktor szükséges. Egy világgraszoló bimetalista szövetséghez az egész világnak faktoraik kellene, míg az európai védvámokhoz csak az európai államoknak ebbeni megegyezése. Leküzdeni s elhárítani való akadályok pedig bizonyára szép számmal lesznek itt is, ott is.

Miután Széchenyi Imre gróf a „Köztelek” 14. számában teljesen magáévá tette Szemere Hubának megelőzőleg megjelent ezen cikkét, melylyel már elég hosszasan foglalkoztam, azért ő hozzá már csak kevés, rövid megjegyzésem van.

*) Ezt a kérdést a III. orsz. gazdaságkongresszus vetette fel, midőn a végrehajtó-bizottságnak a nemzetközi gazdaságkongresszus tartását és ezen kérdés tárgyalását utasításul adta. Szerk.

Már első válaszom alkalmával szívesen és nyíltan kijelentettem, hogy felvilágosításból teljesen megértettem azt, hogy az európai arany- és a tengerentuli ezüstváltaknak disharmoniaja gazdasági termelésünknek milyen nagy kárára van s ennek következtében beismerem, hogy a tultermelést nagyrészt ez idézte elő. Viszont a tisztelt gróf ur is tett egy nagy lépést az én álláspontom felé, a midőn utóbbi válaszában kijelentette, „hogy ő sohasem állította, hogy a valutakérdés a gazdasági válság egyedüli oka” s „hogy alapjában mindkettőnknek igaza van, mert tulajdonképpen ugyanazt mondva, csak különbözően fejezzük ki azt t. i., hogy aránytalanság van a termény és a pénzmennyiség közt”. A további eltérésekben aztán akárkinek van több igaza a tisztelt gróf urnak, ezen kijelentéseivel már mégis elértem annyit, hogy az általam rettegett tultermelést többé senki sem nevezheti oly abszurd fogalomnak, mint azt előzőt báró Jeszenszky István mondotta s oly „agyremnek”, a milyennek Szemere Huba még nem rég nevezte. De ennél többet ér, hogy ezen vitának inscenizálásával sokaknak alkalmat adtam e tárgyról többet gondolkozni.

Fentebbi beismeréséből kifolyólag nagy örömmel fogadnék minden abban az irányban teendő lépést, hogy állítsuk vissza mindenütt a bimetalizmust, mert hiszem, hogy ezzel nagy mértékben moderálhatnák a tultermelést s ezzel az árhanyatlásokat. Csak hogy a mint Széchenyi Imre gróf kivihetetlennek tartja az általam javasolt kontinentális védvámokat, úgy fájdalom és sem tartom létesíthetőnek az egész világra szóló bimetalista szövetséget azon okokon kívül, a miket már Szemere Hubának megjegyeztem, már csak azért sem, mert alig volna remélhető, hogy az a sok minden rendű és rangú finansz-zsenie és pénzügyminiszter, kik újabb időkben egymásután annyira belebolondultak az aranyvalutának világboldogító eszméjébe, s a kik ezen aranyvalutát annyi áldozatoknak árán csak nem rég meg is teremtették, most egy csapásra s ugyszólván egy szöcskeugrással azt visszaesinálni hajlandók legyenek. Már csak azért sem, hogy ezzel valóban szatirikus módon dokumentálniok kellene óriás baklövéseiket. Egyik legnagyobb hatalom az életben minden téren az emberi hiúság, a mi a „rechthaberei”-nak is kutforrása. Szó sincs róla, hogy egy organizált közvéleménynek hatása elől utóvégre sem bujhat el egy kormány sem bársony székeiben, de mikorra ennyire vihethetnek egész Európában, akkorra „csakugyan beledöglének a cigány lova.”

De hát „fiat justitia” még a pénzügyminiszterek részére is. A mint Széchenyi gróf maga sem állítja, hogy az aranyvaluta volna a gazdasági válságoknak egyedüli oka, ugy nekem is van okom és jogom azt hinni, hogy a bimetalizmusnak helyreállítása után is meg volna még nagy részben a tultermelés, azért látnék radikálisabb orvoslást a kontinentális védvámokban. Erre mutat már az „Economiste Européen” szerkesztőjének is azon felsőhajtása, mit Széchenyi gróf maga ellen idézett a francia boráraknak felhozott példájánál mondván: „hát még milyen árra esnének, ha vámnélkül jöhetnének be stb.

Elismerem, hogy az aranyvaluta megszüntetése nagyban csökkentené a tengerentuli tultermeléseknek káros versenyét s hogy ennek rentabilitásával magát a tultermelést is apasztaná, de annyira már nem mehetek az aranyvaluta ellen, hogy e miatt pénzülkét látnék s hogy ezen pénzülkében látnám gabonánk olesóságának okát. Senkit sem akarok untatni azzal, hogy ismétlem erre nézve máris többször felhozott okaimat, csak azt kell még kijelentem az aranyvalutának mentségére (a nélkül, hogy

különben hive volnék) miszerint ha valóban kevés volna is a pénz az aranyvaluta rendszere miatt, azon még lehetne segíteni a nélkül, hogy a fűrdővízzel együtt a gyermeket is ki kellene önteni. Ne tessék előre a ismét bankócsinálással gyanúsítani, mert most még jobban ki fog sülni ebbeli ártatlanságom.

Ehhez a mit mondani akarok gróf Széchenyi Imre maga adta nekem az ideát. Hogy mi a pénz? ezt ő maga szépen és szabatosan így definiálja: „Semmi más, mint egy bizonyos mennyiségű nemes fém, a melyet törvény és pénzverde feltétlen fizetési eszközzé emelt az által, hogy állam-törvény azt értékmérőnek dekretálta”. Hát ha kevés a pénzérték az ezüstnek kikészítéséből és az aranyból elégtelensége miatt s ha valóban ez a pénzzsűke az oka gabonanemünk esekély árának, akkor a részben legalább nem segíthetnénk-e az államok rajtunk, úgy mint önmagukon egész egyszerűen azzal, hogy a világnak értékeihez és forgalmához már elégtelen aranyat nagyobb értékmérőnek dekretálnak? Mi akadályozhatná abban az államokat, hogy ezen általános nyomasztó kérdést oly egyszerűen oldják meg, miként Columbus a tojásnak megállítását? Hiszen a pénz csak jelképileg reprezentálja a tárgyaknak esereértékét, csak értékmérő, tehát ha aránytalanul kevés az arany, hát miért ne ruházhatnánk azt fel nagyobb értéknek képviselővel? A pénz csak eszköz a fizetéshez vagyis a tárgyak értékének meghatározásához, hát ne célnak, hanem eszköznek tekintsük, azt észszerűen használva. Akár a több, akár a kevesebb fokozatu hőmérővel mérjük a hőfokot, épp úgy megtudjuk az által az igazat, csak képzeletünket kell ahhoz idomítani. Ha szorít a esizma, hát mért ne huzhatnánk fel kényelmesebbet is, ha tehetjük?

Megengedem, hogy ehhez is szükség volna egy limitáló nemzetközi konvenczióra, de ennek kivitele nem ütközhetnék nagy akadályokba, mert egy kis jóakarattal ezt minden félnek sérelme nélkül lehetne létesíteni. Még azt is ki lehetne kerülni, hogy ezen műveletből az aranyat nem termelő országok rovására az aranyat termelő államok meg nem érdemelt nagy hasznokat ne tegyenek zsebre, mert az arany is csak portéka s csak akkor válik pénzzé, ha az „államtörvény reányomta bélyegét s csak akkor ér az annyit, ha már rajta van az államnak törvény által meghatározott értéke. Az államnak hatalma pedig mindenható a földön. Moesary Imre.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A répaszelet.

Ű A „Köztelek” f. é. 15-ik számában a répaszeletről egy cikk jelent meg, melyben írója azt állítja, hogy savanyított szeletet csak az etethet, a kinek erre takarmányhiány miatt feltétlenül szüksége van.

Miután én is egy olyan gazdaságot kezelek, a hol nem takarmányhiány, hanem a forcezírozott hizlalás és ezáltal ugy anyagi eredmények elérése, mint indirekte a termék javítása céljából etetünk és vásárolunk répakompetenciánkon kívül sok szeletet, elmondani óhajtom én is több éven át szerzett gyakorlati tapasztalataimat.

A kezelésem alatti gazdaságokban 1890 óta évente 300—400 wagon szeletet etetek fel, jórészt persze savanyítva, illetve vermelt állapotban és mielőtt azon állításomat, miképp lehet hizlalni szelettel ott, a hol a viszonyok ezt megengedik, bizonyítgatnám.

szükségesnek tartom egész eljárásunkat összemertetni.

A savanyításnál nemcsak az a földolag, hogy a szelet jó legyen, hanem épp oly fontos annak helyes elvevése is.

Az elvevés rendszeren földbe ázott veremkékbe, vagy pedig földfeletti Δ alakú prismákba történik; én a földfeletti elvevést sokkal tökéletlenebbnek tartom, a mit későbbben még is magyarázok. Az általam használt veremkék 18 méter hosszúak, 4 méter szélesek és 180 cm. mélyek; egy ilyen verembe átlag 25 waggon szeletet helyezünk el. A veremkék párhuzamosan állanak egymás mellett az oldalak féllábnyi téglafallal vannak védve az omlás ellen, a fenék miután nálunk az általam átmereszto agyag és a veremkék között állanak, nincs kitéglázva, hanem a fenék közepén összefutó és a verem egyik vége felé lejtő árkokkal van ellátva, a mely árkokba 1 lábnyi hosszú agyagesőveket rakunk egymás mellé egy sorba végig az egész fenéken. Két gödörhöz, egy-egy négyzetméter belvilágú 3 méter mély kútacska van alkalmazva, (egész külön a veremtől) a mely kutba az agyagesővek, a szeletben visszamaradt és úgy a minő mint mennyiséget tulságosan apasztó vizet kivezetik. Hogy mennyi kárral jár az, ha a szelet vizes, azt nem kell bővebben magyaráznom; már pedig a szeletben, ha az a legjobb állapotban érkezik is a gyárból, ha azt a leggondosabban tapossuk is, mindig képződik víz, melynek elvezetését a legfontosabb munkának tartom. Határozottan rosszalom a kis veremkét, azon a veremelésnél egyáltalán szem előtt tartandó oknál fogva, hogy mennél kevesebb felület érintkezzék a földdel.

Ha nem nagyon omlós a föld, úgy a nem téglázott veremkék is megfelelők; csak hogy az omlásra a szelet léduessága folytán számolni kell és ha fent 4 méter, úgy lent csak 2 méter széles veremkét ajánlatos ásatni. Én ilyen veremkét 1890-ben ásattam és még egy néhány ma is meg van közülök. Négy ilyen 1890-ben ásott vermet tavaly téglázattam ki, miután az oldalfalai egészen beomlottak. Az ilyen veremkékbe rakjuk azután gondosan rétegenként és minden réteget jól megtapostatva a szeletet; én ezenkívül még ökor, vagy bivalylyal is folyton tapostatom; jó szeletnél ezt a munkát a jószág fel sem veszi, alig süpped be a lába, nálam az e célra használt mustraökör a szelet-campagne alatt rendszeren meg is javulnak. Most már csak azon kell lennünk, hogy a vermet mennél gyorsabban megtöltsük; én 6 waggon szeletet kapok naponta és így a verem az 5-ik napon készen van. Az összerakás a föld színe felett prizmaalakba történik. Szakaszonként kezdjük meg és a taposáson kívül az oldalfalakat jól leverjük és azonnal beföldeljük. Kiváló gond fordítandó arra, hogy a beföldelés azonnal megtörténjen, mert különben nem lehet rajta a földet megállítani; a földtakaró fenn az oromnál 8-9 hüvely legyen, ha valamivel kevesebb, az se baj, de 6 hüvelynél vékonyabb ne legyen. A további munka már most a kutba folyton (körülbelül 2 hónapig) szivárgó vizet kimeregetni.

Felbontáskor az ilyen szelet kellemes savanykás szagu szép fehér színű és az állatok, melyek már egyszer szeletet ettek, szívesen fogyasztják. A mi a földfeletti elvetést illeti, annak egyedüli előnye, hogy nem kell a földveremkét kiásatni; (a mi tekintve, hogy egy köbméter föld kiásása átlag 15 kr-nál nem kerül többé és egy ilyen verem 3-4 évig használható, nem nagyon költséges); hanem azért vízfakadásos vagy olyan helyeken, hol a talajvíz magasan áll, csak az vezet célhoz. Hely igen sok kell, mert ebből a lágú és könnyen szétmálló takarmányból legfeljebb 2 öl széles prismákat készíthetni, az oldalfaloknak pedig rézsuto-

san kell összehaladniok, úgy, hogy 3 waggon elvevésehez körülbelül 15 méter hosszú prizma lesz szükségünk. Midőn a beföldelés után a víz a prizma alján szivárogni kezd. A földtakaró lent átázik és az egész földréteg süppedni kezd: ennek következtében a prizma többnyire meghasad és igen sok szelet megy aztán veszendőbe. Ez a két eltartási mód a szokásos; most már nézzük a szeletet magát. A szelet jóága, eltekintve annak kémiai alkatrészeitől, a kisajtolás jóágától függ, ha ez jó és a szelet azonnal waggonokba lesz rakva és rendeltetési helyére küldve, akkor az ilyen szelet a felső igen vékony réteg eltávolítása után, (ez t. i. a levegővel érintkezés után kissé megbarnul) szép fehér színű majdnem szagtalan, alig csepeg és teljesen összeálló, kemény. Ha az ilyen szeletet megérkezése után azonnal bevermeljük, abból nem fog több 40-50 százaléknál hiányozni. Én több évi tapasztalat és mérés után állítom ezeket. A szelet 80%-át kizárólagosan hizlalási célokra használjuk; én 50 százaléki apadást veszek fel, ehhez szabom meg a beállítandó ökrök számát élőszul szerint és még eddig minden évben volt plusszom, kivéve az 1890-ik évet, mikor a répa egész vidékünkön fonyadt volt és a gyárak sajtoló készüléke sem volt olyan tökéletes, mint jelenleg. Most már az én számításaim egész másképp alakulnak, mert én felveszem, hogy a gyárból kapott: 100 q nyersszelet ára . . . . . = 15 frt 100 „ vasuti fuvarja . . . . . = 8 „ 100 „ bevermelése, kirakása és beföldelése . . . . . = 140 „*) Veremamortizáció . . . . . = 1 „

Kerül tehát 100 q friss szelet 2540 frt. Ennek fele (55%) a termelőnek maradván meg, 100 q veremelt szelet tehát 50 frt 80 kr-l kerül. Ha most már azon szeletet is bevonjuk számításunkba, a melyet nyersen, illetve frissen feletünk, valamint a fehérjeterbületet, a mely a savanyított szeletben van, úgy ez a szám még csökken.

Ilyen ár mellett pedig szabad a szeletet etetni, és etetik is igen sokan, a mint azt fellendült gazdasági hizlalásunk, főleg a czukorgyárak közelében, kellelőleg illusztrálják is. Olyan távolságra a vasutól, a hol a szelet kocsi fuvarja 18 kr., illetve a savanyított szeletnél 36 kr., semmiképpen sem javasolhatnám a szelet vásárlását, sőt még a répatermelés utáni járulékos haszonnal való feletetése is, ha ugyan érdemes ilyen távolra a vasutól répat termelni, kétes. Mig az ilyen távolságra a gazda az igákat a szeletért elküldi, addig a szelet a waggonból kihányva fekszik, eltelik két nap is, mire a szelet a verembe jön. Nagyon sokszor megesik, hogy rossz szeletet kapunk a gyárból, a miért melleleg megjegyezve csak a gyár okolható. Az ilyen szelet nem csepeg, hanem csurog, sárgás színű, kellemetlen szagu és lágú. Az ily szeletek elvermelést semmiesetre sem ajánlom, mert az ilyenél aztán nem tudja az ember mennyit veszít; ha már kénytelenek vagyunk ilyen szeletet elfogadni, akkor igyekezzünk azt mennél hamarább feletetni, mert egy ilyen waggon rossz szelet, igen sokat árt a veremben. Persze a vasutól távol, azt sem lehet ellenőrizni, hogy a megérkezett szelet mind jó volt-e, mert a vasuti kocsiokból a szeletet tudomásom szerint 6 óra leforgása alatt ki kell rakni. Már pedig a legjobb szelet is, ha a waggonból kihányás után egy 24 óráig szabadon áll, már romlani kezd. Ha még hozzáteszem mindezekhez, hogy szelettel hizlalt ökreink a bécsi mézárások szerint átlagban szebb és jobb kvalitásuak, mint az egyéb takarmányokkal hizlaltak és

*) Megjegyzendő, hogy veremkék a pályatest mentén fekszenek és a waggonból egyenesen a verembe hánnyuk a szeletet.

tényleg valamivel gyorsabban és egyenlőbben hiznak, ismét csak azt állíthatam, hogy a szeletetetését azon gazdaságban, a hol erre a helyi viszonyok megfelelők, semmiesetre sem tartom kényszerűségnek, hanem hasznothozónak. Szintugy megpróbáltam mindenféle állattal a szeletetetését, de létjogosultsága szerintem csak a hizlalásnál van. Ha a szeleteket illendő árban száritva kapnánk, mindenesetre jobb lenne, főleg a távolabb fekvő gazdaságoknak. Van is már száraz szelet, csak hogy drága, 3 frt mm-ként. A gyárosek keveset készítenek, mert a nyert szeletet elviszik a körülöttük levő gazdaságok és így nem tartják szükségesnek a drága száritókemencék felállítását. Gazdaságunk 10 waggon száritott szeletet használ fel takarmányozási célokra, miről egy más alkalommal öhajtok egyet-mást elmondani. Blavitz Jenő.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A répabogár.

(*Cleonus punctiventris* germ.)

Irta: Rovara Frigyes.

IV. Védekezés a répabogár ellen.

A „Köztelek” 19. számában említettem, hogy a kártékony rovarok ellen való direkt védekezés mód többféle lehet és pedig fizikai pathogen és kémiai. A hivatkozott számban kimerítően tárgyaltam a fizikai védekezés mód mikéntjét, alábbiakban most már a két másik védekezési módot fogom előadni.

2. A pathogén védekezési mód abból áll, hogy a rovarok között mesterséges uton egy ragályos betegséget idézünk elő, melyek következtében azok kivésznek. Eddig ismeretes az egerek irtása a Löffler-féle bacillus segítségével, valamint a pajoroknak irtása a *Botrytis tenella* nevű gombával. Az előbbiekről az irodalom már beszámolt, a *Botrytis* kísérletek pedig a praxisban nem váltak be. A pajoroknak a *Botrytis tenella*-gombával való kiirtását én is megkísérlettem, de azt tapasztaltam, hogy ezen eljárásnak praktikus értéke nem volt, mert csak néhány csimasz inficiálódott és pusztult el a ragályozás folytán. Oroszországban kísérletet tettek az *Isaria destructor**) nevű gombával, a mely állítólag nemcsak az *Anisoplia austriaca* (a szipoly), hanem a *Cleonus punctiventris* kiirtására is kedvező szolgálatot tett, mert a közlések szerint a bogarak közül 55-80% fertőződött, megkapta a betegséget és elpusztult.***) A Metschnikow Eliás tanár által felfedezett ezen gombáról azt tartják, hogy az nemcsak a kifejlődött répabogarat, hanem annak álezáját és bábját is megtámadja s hogy az e gombával való fertőzés folytán egy oroszországi birtokon az álezáknak 40%-a pusztult ki.***)

A milyen érdekes is ezen megfigyelés, annak még sincs értéke, mert e kis közlésen kívül nem ismeretes, vajjon volt-e valami gyakorlati értéke és jelentősége.

3. Kémiai védekezés mód. A kártékony rovarok ellen kémiai szerekkel való védekezés az újabb kor találmánya.

Rovarirtó tulajdonsága van a *petroleum-nak*, a mely szappanos avagy tejes emulzióban levél- és paizstetvek ellen jó szolgálatot tesz. Dr. Horváth Géza leírása szerint én is készítettem e folyadékot, mikor még

*) A *Botrytis tenella*, mint azt Giard 1892-ben megjelent munkájában kimutatta, tulajdonképpen *Isaria densa* (Link) Fries. Rovatvezető.

**) Védekezés a kártékony rovarok ellen. Irta: Horváth Géza. 1893.

***) Die schädlichen Insecten Russlands. Irta: Köppen Frigyes.

Répeze-Szt-Györgyön (Vas megyében) működtem. Szappanos emulzióban permetező segítségével bepermeteztem rózsá- és akácfaakat és más kerti növényeket. Azonban sem a levelészek, sem a paizstetvek nem pusztultak el, hogy mi volt ezen negatív eredmény oka, nem tudom. A *dalmát rovarpornak* (Pyrethrum) és a belőle készített kereskedelmi cikkeknek (Zacherlin, Tirgram, Entomoetin) is szintén erős rovarirtó hatásuk van. Zacherlinnel sikerült nekem is kerti növényeket férgék ellen megvédenem és dr. Horváth Gézának köszönjük ezt a felfedezést és hogy a *Entomoetin* a honvédbogár ellen a legjobb sikerrel használható.

A *dohányforrázat* és az újabb időben áruba boesátott *Thanaton* (dohánylugkivonat) Sajó Károly szerint*) a *Lema melanopus* nevű árpapusztító bogárnak a leghathatósaab ellenszere és a mellett kitűnő a levéltetvek irtására is. Magam is több ízben és pedig ugy Vas megyében, mint Pozsonyban szintén sikerrel alkalmaztam. Ara eddig 1 frt volt, de ma már 60 krra szállították le.***) A levélragó bogarak ellen nagyon alkalmas. Az *antinonint*, a melyről saját tapasztalataim nincsenek, állítólag sikerrel alkalmazták az apáca-pille hernyói ellen. Az *arsén-sókkal* pedig Észak-Amerikában és Németországban kitűnő eredményt értek el, de a *Lema melanopus* ellen megejtett magyarországi kísérleteknél e szer nem vált be.***)

Van még sok más rovarirtószer is, de ezekről alig vannak tapasztalataink. A *bűdös kénvirágról* azt mondták, hogy kipusztítja a földi bolhát, de az én kísérleteim és mások tapasztalatai szerint e szer nem alkalmas erre a célra.

Egy brünni gyár készített répabogárirtó port, az ugynevezett *Drucker-féle* port. Egyik bérlőnk, Pollák Gyula ur ezt 1892-ben meghozatta és kipróbálta, de eredménytelenül. A *Drucker-féle* por közönséges swindli és állítólag csak cserkéreggurból áll. Egyéb vegyi szerek, mint *carbolsav*, *creolin*, *sósav*, *ammoniakos víz* és más kipróbált anyagok közül egy sem nyújt sikert. Az ugynevezett *gázvizet* Tavarnokon próbálták, de az megölte a répát is.****)

Ez dióhéjba szoritva minden, a mit a rovarirtószerekről eddig tudunk. A répabogarak ellen való védekezésnél még eddig nem gondolt senki arra, hogy vegyi szereket próbáljon meg. Felhasználtam tehát tág hatáskörömet arra, hogy ennek keretén belül kisebb nagyobb kísérleteket tegyek.

Az elv, mely engem vezérelt, a következő volt: 1. Óljuk meg a bogarat direkte méreggel vagy 2. hintsük vagy permetezzük be a répát olyan anyaggal, a mely annak ne ártson, de a répabogarakra nézve élvezhetetlenné tegye azt vagy 3. használjunk oly anyagot, a mely a répára hintve vagy permetezve, ennek nem árt, de azért mégis annyira megmérgezi, hogy ha a bogár eszik belőle, megmérgeződjék és kipusztuljon.

A bogár közvetlen megölése nem sikerült. A nyers *petroleum* megöli ugyan a bogarat, de megöli a répát is, higitva pedig nem árt a bogárnak. Megpróbáluk Jattón a *petroleumkevereket*, többféle koncentrációban, de nem sikerült olyan emulziót előállítanunk, a mely a bogarat kipusztította volna, de e mellett a répának nem ártott volna.

Próbáltam 1% *sublimátoldatot*, de ettől az erős méregtől sem pusztultak el a bogarak. *Kékkő-oldat*, *mésztej*, *dohány-forrázat*, *arsén-savoldat*, a bogarakra permetezve sem ölte meg őket, úgy hogy már azt hittem, hogy a bogarak direkt megmérgezése nem sikerül.

*) A vetés elfehéredése. (Természettudományi Közöny 1893.)

**) Nekünk még nincs tudomásunk róla.

Szerk.

***) Védekezés a kártékony rovarok ellen. 19. lap.

****) Klapatek Ferencz értesítése.

Folytattam azoaban a kísérleteket s alkalmaztam oly anyagokat, amelyek a répára permetezve, azt előreláthatólag élvezhetetlenné teszik. Ha ez az eljárás sikerül, akkor nem pusztítjuk ugyan ki a bogarakat, de legalább megvédjük a répát a rágás ellen, mert ennek az eljárásnak alapfeltétele ugyanis az, hogy e szer ne a répának, hanem a bogárnak ártson. És ha a bogár a répát nem támadja meg, akkor vagy éhen döglök, vagy elvándorol, vagy gyomokkal táplálkozik: a száma minden esetre megapad. Eleinte próbáltuk a *bordeauxi folyadékkal* való permetezést, de ez legkevésbé sem ártott a bogárnak és az tovább is rágta a répa levelét. Elhatároztam tehát, hogy erősebb oldatot készítették, a tallósi gazdaságban 4 hold répát 10% oltott mész, 5% kékkő és 85% vízből készült folyadékkal permeteztettem és más 3 hold répát pedig 10% mész és 90% vízből álló folyadékkal kezeltem. Egy-egy magyar holdra épen 100 litert permeteztünk el. A folyadék a répára nem volt kártékony hatású, de a bogárra sem. A bogarak mindkét folyadékkal bepermetezett répa levelét megrágták és mind amellett ténkre nem mentek, sőt rajtuk a mérgezésnek semmi jele sem mutatkozott.

Látható tehát, hogy az ezekkel a folyadékkal bepermetezéssel ezélt nem értem. Kicsinyben tett etetési kísérletek hasonló eredményt mutattak. Ha permetezett és tiszta levél áll a bogár rendelkezésére, akkor tisztaival él, de ha csak is permetezett levélü répát talál, akkor megeszi azt is minden utóbaj nélkül.

Sőt mikor a bogarakat beledobtam az oldatba, kiustak szépen onnan és bajuk nem lett tőle.

Az alsó-jattói gazdaságban befeeskenedtem egy répa-tábla kis részét *dohány-főzettel*. A 2%-os dohánylevél permetezett levelek minden hatás nélkül voltak a bogarakra. Ugyanezen gazdaságban kísérleteztünk 3, 4, 5 és 10%-os *kékkőoldattal* és ugyanazt tapasztaltuk, mint Tallóson, hogy t. i. a répabogárnak nincs ugyan inyére a kékgaliczos repalevél s ha szerét teheti, ott is hagyja azt, de a fogságban minden rossz következés nélkül ehetik belőle. És így a kékgaliczos oldatnak a bogár irtására vonatkozó hatása legkevésbé sem igazolatott be*) Így ez az eljárás sem irtószerű, de a répa óvószerűül sem szolgál, mert a bogarakat nem tartja távol a répától.

Hogy egyáltalában sikerülni fog-e oly anyagot feltalálni, amely a répának óvószerűül szolgálhatna, az még a jövő titka: nekem nem sikerült.

Nem maradt tehát más hátra, mint olyan szert keresni, a mely a vele bepermetezett répának nem árt, de azt mégis oly mértékben megmérgezi, hogy az ormányos bogár, ha eszik belőle, elpusztul.

Az illető anyagnak erős méregnek kell lenni, de olyan méregnek, amely a répát nem pusztítja el. Legelső sorban az *arsénikumra* gondoltam. Az idevágó kísérleteket, mivel nagy reményeket fűztem hozzájuk, nem külső gazdaságainkban, hanem, hogy személyesen is gyakran utána nézhessek, a bérbeadott hodii gazdaságban akartam végrehajtani, mert lakásom akkor a hodii kastélyban volt. Felkértem tehát Pollák Gyula bérlőnk, aki maga is nagyban termeli a cukorrépát, hogy a megfelelő kísérletet tegye meg, amit készségesen el is vállalt. És most átengedem a szót Pollák urnak, aki ugy erről a kísérletről, mint egyéb dolgokról következőképen nyilatkozik: A *Drucker-féle* pornak semmi eredménye sem volt. Kísérletképpen a réparovarok között diszlo

*) A kékkő csak tisztán egyes gombák ellen alkalmazható, de rovarok ellen nem, mert itt a hatáskörük nagyon is ismeretes. Rovartesz. 6.

mácsonyát a répabogár ezen állítólag kedvelt ételét mintegy csalókatóul hagytam meg, s azt tapasztaltam, hogy ennek dacára a répa mégis jobban ízlett neki a gyomnál. Végre hosszas kísérletek után azon meggyőződésre jutottam, hogy a legjobb, de egyszerűs mind legdrágább gyógymód a répabogarak felszedése, ami holdanként az utóbbi években 3—4 forintba került. Egy napon Rovara ur azt ajánlta, hogy kísértsem meg répát 1/2% *arsénoldattal* bepermetezni. En tehát egy 12 □-nyi s éppen kikélt répa-területet élére állított deszkákkal elkerítettem s befeeskenedtem a fentjelzett oldattal és a körülkerített répára más földről 300 drb egészséges répabogarat szállítottam. Hat órával későbbben már azzal a hirtel lephetem meg Rovara urat, hogy az *ormányos bogarak* eldöglöttek, de — a répa odalett, mert az *arsénoldat* mérges hatása alatt elfonnyadt és tönkre ment az is.

Rózsás reményeim felleg foszlányként oszlottak szét és ujólag töprengésnek adtam magam, midőn Rovara ur a következő ajánlatot tette.

Itt újból magamnak kell átvennem a szót, hogy a következőket jegyezhessem meg.

Az *arsénoldattal* felsültünk ugyan, de mégis volt szer, melynek élvezetétől az ormányos bogár elhullott. Egy lépéssel tehát előbbre mentünk s most már csak arra kellett még törekednünk, hogy az *arsén-savat* oly vegyületben alkalmazzuk, a mely nem oldható vízben, mert akkor az arzén nem hatolhat a levelek belső részeibe, hanem csak kívülről tapad a levélre s az is elég lesz, mert a bogár, ha eszik belőle, mégis meg fog döglölni tőle.

Ilyen szer volna a *schweinfurti zöld*, vagyis az *arsén-só*, a melyet mint már említettem, dr. Horváth Géza a *Lema melanopus* ellen ajánlott, de mivel a kísérlet negatív eredményű volt, felhagyott a további kísérleteivel. Időközben közölte azonban dr. Hollrung korszakot alkotó kutatásait, a melyek szerint a *dögbogár* (Silpha-faj), illéve ennek álcája ellen sikerrel alkalmazta a *schweinfurti zöldet*. Továbbá arról is volt tudomásom, hogy mérges anyagokkal és főleg a párisi zöldnek nevezett *arsén-savas* részvegyülettel, legjobb sikerrel irtották a *Lemania unipunctát*, a honvédbogár fekete álcáját, a kolórádó bogarat, a *káposztapillangot*, sőt az almamoly álcáját is.***) Nagyön közel állott tehát a következtetés, hogy a *schweinfurti zöld* talán a legalkalmasabb *Cleonus-irtó* szer is lesz. Igen feltűnő, hogy a *schweinfurti* vagy párisi zöldet, mindenféle rovar ellen használták, csak a *Cleonus punctiventris* ellen való irtására nem gondolt eddig senki.

De könnyebben megértjük a dolgot, ha tekintetbe vesszük, hogy eddig a répabogár életétörténetét sem ismerték és hogy Németországban ezen bogár még nem lépett fel. Így például dr. Hollrung egyetlen helyről tesz említést, a hol a bogarat megfigyelték: *Almanhausen*-ről (Schwarzburg-Sondershausen).

Nagyon óhajtottam tehát ellenük a *schweinfurti zöldet* kipróbálni, mert már sok nyugtalan éjszakát köszönhetek nekik. És e tekintetben még egyszer fordultam a már előbb említett Pollák urhoz, a ki a kísérleteket végre is hajtotta. Halljuk tehát, hogy mit mond továbbá ő.

„Rovara ur a következő ajánlatot tette: Kísértsem meg a permetezést 2%-os *schweinfurti zöld* oldattal, melyhez tapadó szerül 2 kiló rozslisztet teszünk. En tehát a kísérlethez ismét 12 öl répát készítettem be,

*) Sechster Bericht über die Thätigkeit der Versuchsstation zu Halle.

**) Szilassy Zoltán. A káros rovarok és élősködő gombák ellen való védekezés.

melyre a bepermetezés után szintén 300 drb egészséges repabogarat eresztettünk s melléjük állítottunk egy leányt, a ki arra figyelt, hogy a bogarak a bekerített helyről tovább ne mehessenek. E kísérletet reggel 9 órakor fogantatosítottam, még ugyanaz nap délután 4 órakor a helyszínén, a bogarak nagyobb részét, mintegy 180 darabot, döglött állapotban szedtem fel, míg a többinek nyomát sem láttam; valószínűleg a föld repedéseibe másztak és elpusztultak, a répa pedig teljesen ép maradt. Ugyanerre a kísérleti területre újlag 300 darab bogarat bocsátottam, melyeket hasonló sors ért, a répa pedig most is legjobb létnek örvendett.

Ez a kísérlet, mely az én jelenlétemben történt, azt mutatja tehát, hogy meg van találva a szer az ormányos bogár kiirtására. De nem elégedtem meg ezzel a leirt próbával; néhány nappal a megejtett kísérlet után kíséreltem magam is a megmérgezett repa-telekre s a deszkák közé eresztettem egy egészséges bogarat. Azután addig lestem, a míg a bogár rágni kezdett. A mint a bogár egy kis levél-darabot lefűrészelt, gyufadobozba tettem és melléje pajtásul egy más bogarat is adtam, a melyet a be nem fecskendezett földről szedtem föl. Este, mikor a szobában elhelyezett dobozt kinyitottam, az egyik bogarat legvonaglásokban találtam, míg társa a legjobb egészségnak örvendett. Másnap a megmérgezett bogárnak csak a hulláját találtam meg, míg a másik bogár még 18 napig táplálék nélkül élt.

Az alig várt siker annyira felbuzdított, hogy a kísérletet a házilag kezelt gazdaságokban is folytattam; szereztem tehát még 2 kg. schweinfurtri zöldet és tettem vele kísérletet az alsó-jattói gazdaságban.

Ott 4%-os oldatot próbáltunk s minden bogár, a mely az emulzióval befecskenedett, tehát megmérgezett repából evett, rövid idő alatt elveszett; de a repalevélen is látszott a schweinfurtri zöld hatása: a hová az nagyobb cseppekben esett, ott a repalevél rozsdaszerű foltot kapott; elszáradt és kilyukadt. Ugy látszik, a 4%-os oldat nagyon erős, a nagyban alkalmazásnál valószínűleg elegendő lesz 2, vagy 1,5%-os oldat vagy még higabb állapotban is. A leghelyesebb vegyítési módnak megállapítása tehát még a jövő kísérletek dolga. Nagyon érdeklődtem az iránt, hogy vajjon a bepermetezett répa meddig tarthatja meg a mérges hatását. Két hét múlva a permetezett levelekkel, a melyeket 3 ízben eső ért, úgyszemint elzárt bogarakat etettünk és 10 nap múlva 26 bogár közül csak 8 döglött el, míg a többi a megmérgezett repát jóízűen fogyasztotta. Tiszta levelekkel etetett bogarak közül is ugyanannyi százalék pusztult el, úgy, hogy tehát 2 hét múlva már Jattón a megmérgezett répa levelei hatásukat elvesztették. Hódiban egy kiegészítő kísérletet is tettünk. A permetezett és karókkal elkülönített terület repaleveleit Pollák ur őszszel külfölyjűtötte és hogy meggyőződjek, vajjon a mérges anyaggal permetezett levelek nem-e kártékony hatásúak az állatok takarmányozásánál, egy kecskével ettettem meg, melyt az a legjobb ivágygyal költötte el, a nélkül, hogy bármilyen rossz következményeit észlelni lehetett volna.

A schweinfurtri zöldről szóló tapasztalatimat egy következő cikkemben fogom ismertetni.

Szeszadóreform.

A sárosvármegyei gazd. egyesület kérvényt intézett a képviselőházhoz, melyben a szeszadó reformálását kéri. Ugyanezen tárgyban felírt az O. M. G. E.-hez is, kérve annak tárgyalását. Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya a közeljövőben fogja tárgyalni a kérdést s miután az előreláthatólag

érdekes vitát részletesen fogjuk ismertetni, ez alkalommal csupán a kérvény egyszerű regisztrálására szorítkozunk. A sárosvármegyei gazd. egyesület a következő 4 pontban foglalja össze azon palliatív intézkedéseket, melyek létesítését a baj szanálása céljából a képviselőháztól kéri:

I. A tulmagas kontingens és ennek következtében a meglévő készletek csökkentése a) a pótkontingens kiosztásának megfelelő ideig való beszüntetése, b) az ipari célokra szolgáló adómentes szesznek a kontingensbe való belevonása, c) az adómentes pálinkafőzés és a lisztes anyagokat feldolgozó kis üstök üzemének beszüntetése.

II. A nagyiparral szemben mutatkozó hátrányok és az értékesítés nehézségeinek csökkentése a) kedvezmények nyújtása arra, hogy bizonyos természetszerűleg összetartozó vidékek finomítottakkal ellátott szabad raktárakat létesíthessenek; b) a természetesen egy vidékhez tartozó fogyasztó közönségnek (regálébérlők), beszerzés céljából e forrásokhoz való utalása, lehetetlenné téve azonban a kölesönös kihasználás lehetőségét; c) a gazdák által fentartott finomított termékek a kivitelnél némi jutalomban részesíttessék, (kivitelre csakis finomított szesz lévén alkalmas, miért is maga a gazda a kivitelben nem is részesülhet); d) a kisebb üzemmél járó aránytalanul nagyobb termelési költség fedezésére a gazdasági szeszgyáraknak a mainál nagyobb és arányosabban elosztott bonifikáció adassék.

III. Az állam érdekében a) a fogyasztási adó biztosítása a fogyasztó, nem pedig a termelő ország javára, b) ez intézkedés lehetőleg fogyasztási vámvonal felállítására által történjék, mert habár az állam érdeke elszámolás által is biztosítható volna, de szesznek más országból való behozatala a termelésre nézve mindig káros, mivel egyrészt ezáltal a hazai kontingens nagyobbodik, másrészt és főleg pedig mivel a termelési viszonyok különbözőségénél fogva a kedvező viszonyoknak megfelelő olcsóbb szeszár, a rosszabb termelési viszonyokkal számitani kényszerült gazdát mindig sújtja káros konkurrenciájával. Ez a viszony tapasztalható az egész Felvidéken az olcsóbb termelési viszonyok mellett rendszeren olcsóbb galieziai szesz beözönlése mellett.

IV. Az állam és a termelő érdekében egyaránt szükséges ellenőrzés, szigorú, de racionális legyen, mely a célt biztosítja a nélkül, hogy a termelőt teljesen felesleges, céltalan zaklatásokkal keserítse. E célból szükséges lenne, hogy a szeszgyárak ellenőrzésére hivatott pénzügyi közegek a szeszgyártás lényegét ismerjék és ne csak a paragrafusok betűjén lovagoljanak.

E kérvénynek a képviselőházhoz való juttatásával a sárosmegyei gazdasági egyesület mindenesetre nagy szolgálatot tett a mezőgazdaság ügyének, mert egy okszerű javaslat kíséretében hozzájárult e fontos kérdés aktuális tételéhez és remélhetőleg rendezéséhez is. A magunk részéről üdvözljük az egyesületet s teljes mértékben osztozunk felfogásával, nem zárkozhatunk el annak kijelentésétől, hogy a kérvény I. c) pontjával nem vagyunk egy véleményen. Ugyanis az adómentes kifőzés lehetővé teszi azt, hogy a kis- vagy középirtokos saját használatára vagy értékesítésre is a sulyos adótól menten feldolgozhassa saját termésű gyümölcs vagy egyéb alkalmas termelvényét szeszszé, — oly kedvezmény, mely egyenesen a mezőgazdaságnak szolgál előnyére. Az a körülmény, hogy visszaélések is forognak fenn s e kedvezmény illetéktelenek által is kiaknázatik, semmiesetre sem szól az adómentesség megszüntetése mellett, hanem szigorubb ellenőrzésre ösztönöz.

IRODALOM.

A földmivelésügyi miniszter birtokstatisztikai kiadványai. Még gróf Bethlen András volt az, a ki eleget teendő az O. M. G. E. többszörös sürgetésének a birtokstatisztikai felvételeket rendszerezítette és az erre vonatkozó kiadványok sorozatát a kötött forgalmu birtokok statisztikájával, majd a hitbizományi, községi és közbirtokossági birtokokról szóló részletes statisztikai kimutatásokkal megkezdte és ugyanakkor ígéretet is tett arra nézve, hogy ugyanoly részletes adatokat fog közzétenni a kincstári és a különféle egyházi nagyobb birtokokról is.

Még Festetics Andor gr. minisztersége idejében készült azon kiadvány, a melyet az új földmivelésügyi miniszter kincstári, közalapítványi; továbbá az egyházi és szerzetesi nagyobb birtokterületek és művelési ágak szerint való megosztásáról közzé teszi.

Az új sorozatban harmadik kötött birtok statisztikai szempontból rendkívüli becses forrás munka és a részletekre nézve a következő adatokat tartalmazza.

- A) I. a. m. kir. kincstári birtokokat;
- II. a m. kir. közalapítványi birtokokat.
- B) I. az ev. ref. egyházi és iskolai alapokat;
- II. az ágostai ev. egyházi és iskolai alapokat;
- III. az unitárius egyházi és iskolai alapokat;
- IV. az erdélyi róm. kath. státus birtokait és

V. az erdélyi szász egyetemi alapot.
C) I. a római katolikus, görög katolikus és görög keleti érsekségek és püspökségek birtokait;

II. a római és görög katolikus káptalanok birtokait;

III. a római katolikus és görög katolikus apátságokét, prépostságokét és szerzetesrendek, valamint a görög keleti szerzetesrendek birtokait;

IV. a nagyobb javadalmazású római és görög katolikus és görög keleti egyházi birtokoknak összesített kimutatását és végül

V. a főrendiházi tagsági joggal felruházott római és görög katolikus és görög keleti egyháznagyok birtokainak kimutatását.

A kötött birtokok statisztikájának közreboesítésének tulajdonképpen célja a farmrendszer bérletek megteremtése és az első statisztikai kiadvánnyal kapcsolatban gróf Bethlen András a farmrendszerbérletek miként való rendezéséről egy laboratóriumot dolgozott ki, a mely azonban kevésbé bizonyult gyakorlatinak, a mit az is igazol, hogy ez alapon alig 1—2 farmbérlet létesült.

Gr. Bethlen Andrásnak ugyanis az az intenciója, hogy nemcsak a kincstári és a közalapítványi birtokokon valósítja meg a farmbérleteket, de a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg az egyházi vagyon kezelésénél; míg a belügyminiszterrel egyetértőleg a községi birtokok kezelésénél igyekszik azt megvalósítani, miáltal a jelenlegi kötöttség enyhítését célozta.

A jelen kiadványban az új földmivelésügyi miniszter egy szóval sem emlékezik meg a farmbérletekről és épp azért szükségesnek tartottuk arra a földmivelésügyi miniszter figyelmét, mint olyan kérdésre felhívni, a mely a helyes birtokmegosztás szempontjából óriási horderővel bír.

Magára a füzet tartalmára, mely csak az első füzet a kötött és szabad forgalmu birtokokról kiadott részletezését tartalmazza, csak az a megjegyzésünk, hogy a régi adatok némileg rekkorrigáltak, a mennyiben az első füzet a kötött birtokterület 16.939,183 holddal és 34,56%-kal; a szabad forgalmu-

kat pedig 32.080,668 k. holddal és 65·44%-kal mutatja ki, míg az 1894. évi kataszteri állapot szerint a korlátozott forgalmu birtokok 16.803,917 kat. holdat és 34·37%-ot, a szabad forgalmuak pedig 32.217,239 kat. holdat és 65·73%-ot tesznek ki. —a.

A „Háztartás“ II. évf. nyolczadik száma érdekes és bő tartalommal jelent meg. A magyar hölgyek eme kiválóan fontos egyedüli szaklapjának egyetlen egy mivel magyar nő asztaláról sem lenne szabad hiányoznia. A rendkívül gazdag tartalomból kiemeljük a következőket: Gazdasszonyok nevelése. Verjük-e gyermekeinket? A művirágkészítés. A baromfi-tenyésztésről. A kertészet, divat, kézimunka, szépség ápolása, gyermekszoba, kártékony állatok, peccéttisztítás, háztartás, vidéki népszokások, ezredéves kiállítás, nőkről a nőknek, irodalom, színészet, zene, családi rovat, szépirodalom (Jelmezes bálók. Mignon kisasszony, regény) stb. stb. telve vannak a háztartásban legszükségesebb hasznos és alapos tudnivalókkal. Az ételek és sütemények rovata pedig rendkívül gazdag, úgy, hogy bizton kielégítheti egy a szerény, egyszerű, mint a dus asztal kívánalmait. A lapot ezenkívül számos illusztráció díszíti. A lap előfizetési ára: egész évre 6 frt, fél-évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., mely a kiadóhivatalhoz: Budapest, József-utca 45. küldendő.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

91. kérdés. Az idén szeretnék mésszel trágyázási kísérletet tenni, de nem tudom, hogy miféle mész alkalmasabb erre, mert nálunk 3-félet árulnak, u. m. baranyait, sümegit és stájert. Ezeknek ára 1—2 frtig változik; a stájer a legolcsóbb; melyik jobb a trágyázásra? és ha kupaczkba rakva beföldelem, elomlik-e akkorra, mikor tavaszi bükköny alá szántani kell? Vagy töressem össze és úgy szántassam alá?

Kadarkut.

S. Ö.

92. kérdés. Van 150 drb 3/4 éves sertés; ezeket magam óhajtom felhizlalni; a sertések selejtezés nélküli átlagsúlya 50 kg. Mily hizlalási rendszert kövessék, hogy ezeket a legrövidebb idő alatt a legnagyobb haszonnal felhizlalhassam napontai 2 vagy 3-szori etetés mellett.

Rendelkezésemre áll egy ideig burgundi répa, árpa- s kukoriczadara. Mennyi idő alatt volnának sertéseim készek, mily súlyt érhetnek el s hol lehetne ezeket a legjobban értékesíteni? Végre mennyi a sóadag?

Melaine-major.

T. S.

93. kérdés. Tétettek-e kísérletek házámban a Lathyrus silvestris Wagneri-vel, hol és mily eredménnyel.

Eperjes.

H. E.

94. kérdés. Egyéves csikóm karórágó lett (Kopper.) Mivel lehetne arról ismét leszoktatni és mitől szokhatott ezen rossz tulajdonságra. Megjegyzem, hogy összes lovaim között nincs karórágó.

Vojtek.

K. I.

95. kérdés. Természetes kaszálóm egy részén előfordul, itt köznyelven vadbükkönynek nevezett élő növény, melynek magtokjaiból és levélzetéből mellékelve mutatást küldök.

Kérem sziveskedjenek a növény nevét meghatározni s tudatni értéke felől, továbbá hogy helyt foglalhatna-e ezen növény ujonnan alakítandó kaszálók fükeveréke között.

Bács-Topolya.

K. L.

96. kérdés. A közbirtokosság részére több tenyészkanak tartását vállaltam magamra mint tulajdonos. A kanok általában a Bagóner (mangalicza) fajtából valók, a melyekből 2 évesek és 3 évesek is vannak s mind kitűnő állapotban. A közbirtokosság által kiküldött bizottság a kanokat kitűnőnek és továbbra is tenyészképeseknek jelzte.

A hatóság közegei: a főszolgabíró, állatorvos és egy bizottsági tag azon véleményre adták, hogy 3 éves kanok nem tenyészképesek.

Tisztelettel kérdelem: a kitűnő fajtából jól táplált, a közbirtokosság által is használhatóknak minősített 3 éves kanok koruknál fogva okvetetlen kiselejtezendők-e vagy sem?

Kovászna.

D. L.

Feleletek.

Mész-trágyázás.

Felelet a 91. számú kérdésre. Hogy a kérdésben felemlített háromféle mész közül melyik a legjobb, legegyszerűbben oly módon győződhetünk meg, hogy mindegyikből kisebb mennyiséget vízben megoltunk. Az a mész, mely megoltás után legkevesebb homokos részt és szét nem omló köves darabokat hágy vissza, lesz a legjobb. Vagy pedig a meszet kis kupaczkban, nyirkos földdel betakarva, porrá omlik szét: a melyik legtökéletesebben szétporlik, lesz a legjobb.

A meszeztést ugyan legjobb az ősz folyamán végezni, de szükség esetén megtehetjük tavasszal is, a mint a föld annyira megszikkadt, hogy kár nélkül rámehetünk. Földelő, hogy kinn a földön kupaczkolt s leföldelt meszet, a mint porrá szétomlott, azonnal szétszórva, nyomban leszántsuk. Ellen esetben, ha eső veri, értékéből sokat veszít.

Miután a méssznek inkább indirekt hatása van, a tavasszal kiszórt mész a bükköny alatt teljes hatását nem igen fejtheti ki, de ez nem baj, mert a meszezés hatása a talajban 5—6 évig tart. Miután a mész oldólag hat a növényi táplálószerre, rendszeres alkalmazása esetén a földek erős istállótrágyázására gond fordítandó.

A kupaczkba rakott és nyirkos földdel betakart mész egynehány nap alatt porrá omlik. Ha a föld száraz, akkor a kupaczkba rakott meszet egy kis vízzel megöntözve földeljük be. A földtakarón képződő repedések betömődnek. Ky.

Serteshizlalás és értékesítés.

Felelet a 92. sz. kérdésre. Δ A kérdésben jelzett takarmányokból adjon 1000 kg. élősúlyra 1 napra sertéseinek kezdetben, míg répakészlete tart 15 kg. répat, 20 kg. árpát, 20 kg. tengerit, később elhagyván a répat, 19 kg. árpát, 18 kg. tengerit is minden alkalommal napontai és fejenként 15—20 gr. sót is. Az etetést naponta háromszor végeztessé, lehetőleg egyenlő időközökben adván a takarmányokat és betartván minden alkalommal a rendes etetési időt.

Az adagolandó árpát mind és a tengerinek egy harmadát mindig daráltan etesse úgy, hogy pl. a kétféle darából és ezeknek nedvessé tételéhez szükséges, kevés vízből egy kereréket készítsen. A felmaradó tengeri szemesen adagolandó és pedig lehetőleg nem rakásra, pl. a vályuba szórva, hanem a földön egyenletesen elteretve, hogy így az állatok a tengerit jóformán szemenként legyenek kénytelenek felvenni és így jól megrágni. Az első időben, midőn még répat is szándékozik etetni, célszerű lesz azt meggőzölni és így gőzölt állapotban a tengeri- és árpadarához keverni, mely esetben a daraféléket nem kell még külön viz-

zel is összekeverni, minthogy a gőzölt répa ugy is elegendő vizet tartalmaz. A répa etetését részemről csak addig tartom czél-szerűnek — minthogy az etetést, illetőleg a hizlalást forszírozni kívánja — míg az állatok emésztőszervei jól kitágultak.

Hogy állatai a fennebb leírt takarmányozás után mennyi idő múlva lesznek készen, az előre határozottan meg nem mondható már csak azért sem, mert a készenlétnek is fokozatai vannak t. i. midőn az állatok a hizaltság egy magasabb fokán vannak már és midőn már teljesen érettek. De nem mondható meg azért sem, mert a készenlétnek ideje függ még a fajtától, az egészségi viszonyoktól, az állatok takarmányértékesítő képességétől is, melyekről a kérdésttevő említést sem tesz.

Kőbányán a szokásos hizlalás mellett a páronként 106—208 kg. súlyu, 14 hónapos, szőke és fecskehasu magyar mangaliczák 6 hónapig tartó hizlalás után 230—240 kg.-ra szoktak gyarapodni, mely alkalommal 100 kg. eleség átlag 20 kg. sulyszaporulattal szokott járni. Ezen eredményt a kérdésttevő állataira vonatkoztatva, 6 hónap múlva, minthogy többet etet, a takarmányozást forszírozza, körülbelül 270—275 kg.-ig hizhatnak fel páronként. Ezen állapot a magyar mangaliczánál még nem a teljes érettség, mert páronként 360—370 kg.-ig is felhizhatnak 10—15 hónapi hizlalás után. Magam láttam Kőbányán egy alkalommal idősebb sertést, mely maga is 230 kg.-ot nyomott.

A mi az értékesítést illeti, ha nem volna oly nagy számról szó, azt ajánlhatnák, hogy próbálja meg azokat a szomszéd város piacán értékesíteni. Minthogy azonban 150 darabot akar hizlalni, ez már oly tömeg, mely vidéki kisebb helyen nem értékesíthet.

Értékesítheti azonban otthon is úgy, ha valamely nagyobb sertéskereskedővel érintkezésbe lép.

Egyebekben pedig utalunk a „Köztelek“ 1895. évi 98. számában ugyancsak a serteshizlalásra vonatkozó közleményünkre is.

Cs.

Erdei bükköny termesztése.

Felelet a 93. számú kérdésre. Az erdei bükköny (Lathyrus silvestris) egy a gazdasági tanintézeteknél, mind tudtommal gróf Chotek futtati uradalmában, Szemere Huba pestmegyei (Gomba) gazdaságában több év óta kísérleteznek. Az erdei bükköny oly takarmánynövény, melyet ott, a hol luczerna, zabosbükköny, lóhere, csalamádé stb. biztosan megterem, nem érdemes termesztetni, mert nem valami elsőrendű takarmányt szolgáltat. Évenként rendszeren csak egyszer kaszálható, igaz, hogy egyszeri kaszálásra óriási mennyiséget képes adni, de sarjefejlődése gyenge. Ezenkívül (legalább homoktalajon) a levéltetvek rendkívül elszaporodnak rajta. Igaz, hogy az erdei bükköny (ha a fejlődés első esztendejében kapjuk) számos éven át képes kitartani, a szárazságnak kitűnően ellentáll úgy, hogy kötörmelék, kavicsos és televényes helyek, hegyoldalok stb. beültetésénél kitűnően felhasználható s ily körülmények között becses növénynek tekinthető. Tudtommal Szemere Huba egyúttal az erdei bükkönymag termesztésével is foglalkozik, úgy, hogy innen jó minőségű mag — korlátoltabb mennyiségben — jutányosan beszerezhető. K. K.

Mit tegyünk az u. n. karórágó lóval?

Felelet a 94. számú kérdésre. Az u. n. karórágásnak több formája ismeretes. A kérdésttevő szavaiból nem lehet kivenni, hogy csikója ezen rossz szokásnak melyik formájában szenved. Nevezetesen vajjon jászolhoz, zabolához támaszkodva a fogáival

ÉVFOLYAM.

a gőzölt répa
maz. A répa
tartom ezél-
lést, illetőleg a
— míg az álla-
tak.

leírt takarmá-
va lesznek ké-
eg nem mond-
rt a készenlét-
midőn az álla-
b fokán vannak
rettek. De nem
rt a készenlét-
l, az egészségi
mányértékesítő
a kérdéstevő

hizalás mellett
yu, 14 hónapos,
mangaliczák 6
30—240 kg.-ra
kalommal 100
lyszaporulattal
t a kérdéstevő
hónap mulva,
mányozást for-
kg.-míg hiz-
állapot a ma-
a teljes érett-
0 kg.-míg is
hizalás után.
y alkalommal
s 230 kg.-mot

leti, ha nem
zt ajánlhatnák,
szomszéd város
y azonban 150
r oly tömeg,
m értékesíthet.
tthon is ugy.
és kereskedővel

ak a „Köztelek“
csak a sortés-
nyűnkre is.
Cs.

szítése.

re. Az erdei
estris) ugy a
ind tudtommal
ban, Szemere
gazdaságában
erdei bükköny
et ott, a hol
re, csalamádé
érdemes ter-
srendű takar-
söndesen csak
ogy egyszeri
képes adni,
kivül (legalább
endkívül elsza-
z erdei bük-
endejében ka-
s kitarítani, a
lly ügy, hogy
vényes helyek,
kitűnően fel-
között becses
mal Szemere
ymag termés-
ogy innen jó
o mennyiség-
6. K. K.

ragó lóval?

re. Az u. n.
ismeretes. A
lehet kivenni,
snak melyik
sen vajjon já-
va a fogaival

— ökröndözik, avagy támaszkodás nélkül is
levegőt nyel és bőfög, vagy végre fogazatát
a jászolhoz szorítván azt egyszerűen csak
csiszolja: koptatja.

Egyéves csikóról levén szó, valószínű,
hogy vagy az első vagy az utolsó eset
forog fenn. Erre mutat az is, hogy kérdést-
tevő zárjelbe odatészi, hogy a csikó kopper.
Kérdésttevő lovak között karórágó nem
lévén, kétségtelen, hogy a csikó e rossz
szokást más állattól el nem tanulhatta,
hanem más okból kifejlődött az nála.
Ilyen ok

1. az unalom, melynek következtében
különösen fiatal állat gyakran rávetemedik
arra, hogy szájával elérhető tárgyakkal ját-
szadozzon, azokat harapdálja, nyaldossa s
így a jászolrágást megszokja.

2. rendszertelenül, nagyobb pauzákban
etetett és itatott, vagy éppen koplaltatott és
szomjaztatott lovak is könnyen rávetemedi-
nek tárgyak nyalogatására és harapdálására
s ezen közben levegőnyelésre és így a karó-
rágásra.

3. gilisztás, hibás emésztésű, gyomor-
savanyodásban szenvedő, fogváltó, rossz,
fájós fogu lovak is szívesen nyalognak,
harapdálnak hideg vas- és kőtárgyakat, va-
kolatot stb. s így a karórágás mesteriségét
nemkülönböztetve könnyen megtanulják.

Hogy ez okok közül melyiket lehet
gyanusítani a baj felidézésében, azt a kér-
désttevő jobban megítélheti ott a helyszínen,
s az ismert viszonyok között mint mi,
amugy a távolból és a viszonyok bővebb
ismerete nélkül.

A gyógyítás tekintetéből az az egy
bizonyos, hogy míg az ok meg nem szűnik,
az okozat ki nem marad. Kutassa ki hát
kérdésttevő az okot, s azt eltávolítván s
illetőleg megszüntetvén, avatkozzék be egyéb-
képpen, ha ugyan a baj az ok eltávolítása
után se tágitana, a mi pedig valószínű,
mert a mily könnyen vesz fel rossz szokást
ember és állat egyaránt, éppoly nehezen
hagyja el.

Az oknak fel nem ismerése esetén
is következőket próbálhat meg a sikerre
való némi kilátással a kérdéstevő:

1. tegyen szájkosarat a csikóra, azt
csak etetéskor és itatáskor távolítván el.

2. ne etessen jászolból, zabolából, ha-
nem a földre helyezett edényből illetőleg
a földről.

3. kösse ki a csikót az állás oszlopai-
hoz úgy, hogy fejével tárgyához nem ér-
hessen, hanem az a levegőben legyen, de
oly hosszúra kösse ki mégis két oldalról, a
kötőféknél fogva, hogy lefeküdhessen, ha
szükségét érzi. Ezt lehetővé teendő, meg-
felelő alacsonyán kell a köteleket az oszlo-
pokon megerősíteni, s szálást ez esetben is
a földről, abrakot pedig tarisznyából kell
nyújtani. Mi.

Az „Astragalus“ mint takarmánynövény.

Felelet a 95. sz. kérdésre. A beküldött
száraz törtlelevelű növény nem a vad bükköny-
félékhez, hanem az „Astragalus“ (magyarul
„bóka“) félékhez tartozik s amennyiben a
feketeszínű, szőrös, kétrekeszű hüvelyekben
álló fürtös termésből (virághiányából) meg-
állapíthattam, az *Astragalus Cicér* (bagolesa
bókával) van dolgunk.

A bagolesa bóka pillangós virágú nö-
vényekhez tartozik, évelő vagyis számos
éven át kitartó, az időjárással és talajjal
szemben nem kényes, fejlődése igen erőtel-
jes. Oly tulajdonságok ezek, melyeknél
fogva állandó, természetes réteken becses
növényszámba megy. Ezenkívül földalatti
taracsokos kifuóival folyton terjeszkedik,
miért is csak állandó rétekre való. Ideig-
lenes kaszálók feltörése esetén nehezen
irtható ki. A bagolesa bóka (különösen ké-
sön kaszálva) durva száru s kesernyős-édes-

kés takarmányt szolgáltat, miért is csak
kevért vetése ajánlatos. Itt azonban helyen
van nemcsak azért, mert bőtermőséggel
tetemesen szaporítja a takarmány mennyisé-
gét, hanem azért is, mert tápdus voltánál
fogva a fűféle takarmányok tápértékét is
emeli. A kémiai elemzések szerint a bagolesa
bóka száraz szénájában van:

	szénában	anyag	sarjában
	%	%	%
protein	24.25	22.12	
zsír	4.21	4.57	
légenymentes vonatanyag	35.96	38.44	
farost	26.64	23.99	
hamualkatrészt	8.94	10.01	

Takarmányértéke tehát igen nagy s
így a szénát csakis értékessé teszi, feltéve,
hogy idejekorán (a virágzaskor) kaszálják,
ellenesetben gyér levelű ágas-bogas, kórós
takarmányt ad.

Oly viszonyok között, hol vad állapot-
ban a természetes réteken jól tenyészik,
ujjonnan létesítendő állandó rét keverékbe
felvenni csak ajánlatos lesz. Megjegyzem
azonban, hogy a bagolesa bóka sárga színű
magvainak körülbelül csak 10—15%-ka csi-
rázóképes, mit a vetőmag mennyiségének
megállapításánál figyelembe kell venni. A
keverékben a bagolesa bóka 20—25%-kal
lehet képviselve, a mi körülbelül (fenti rossz
csirázóképesség figyelembe vételével) 4—5
kg.-nak felelne meg kat. holdankint.

Kerpely Kálmán.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Figyelmeztetés az O. M. G. E. t. tagjaihoz! — Felhívás a gyümölestermeléssel foglalkozó gazdátársakhoz. — A közgazdasági szakosztály ülése.	385
Árdeprezzió és aranyvaluta. <i>Mocsáry Imre.</i>	386
Szeszadóreform	391
Tárca. Meggyfaillat. <i>B. B.</i>	388
Növénytermelés.	
A répapzelet. <i>Blautz Jenő.</i>	488
Gazdasági allattan.	
A répapogár. <i>Rovara Frigyes.</i>	389
Irodalom.	
A földmivvelésügyi miniszter birtok statisztikája. — a.	391
A „Háztartás“	392
Levélszekrény	392
Mész-trágyázás. <i>Ky.</i>	392
Sertéshizlalás és értékesítés. <i>Cs.</i>	392
Erdei bükköny termesztése. <i>K. K.</i>	392
Mit tegyünk az u. n. karórágó lóval? <i>Mi.</i>	392
Az „Astragalus“ mint takarmánynövény. <i>Kerpely Kálmán.</i>	393
Vegyesek.	393
Megbízatus. — Kinevezés. — Minisztri elismerés. — Eljegyzések. — Halálozások. — Lóértékesítés. — A Magyar Közgazdasági Társaság. — Dijszabási füzet kiadása. — Osztrák-magyar-osztrák határforgalom. — Allategészségügyi állapot a ragadós állati betegségekről.	394
Kereskedelem, Tözsde.	394
Budapesti gabonatözsde. — Szeszület. — Élelmezékek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmánnyvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi juhvásár.	396
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	396

Eljegyzések. *Tóth György* Sopronból eljegyezte magának *Kokas Margitot*, *Kokas Ferencz* lányát. — *Breznoi Prihradny Elek*, m. kir. honvéd huszár-főhadnagy, lefolyt héten váltott jegyet vármegyénk tekintélyes földbirtokosának: *Hevessy Bertalannak* leányával, *Máriával*. — *Szwarcz Lipót* a pac-sányi gazdaság intézője, az O. M. G. E. tagja eljegyezte *Strasser Hermin* klsasszonyt, ifj. *Strasser Mór* ur magánzó leányát Gyöngyösön. — *Lipthay Béla* földmivvelésügyi miniszteri fogalmazó, tartalékos huszárhadnagy, *Lipthay István* miniszteri tanácsos és földbirtokos fia eljegyezte *Steiger Gyula* komáromvármegyei nagybirtokos leányát, *Melánidit*. — *Cserneki és tarkeői Desseuffy Ödön* és neje *cserneki és tarkeői Desseuffy Rózsa* leányát, *Ilonát*, eljegyezte *Szemere Lajos*, szemerei *Szemere Ödön* és neje *csemicei Csemiczky Sarolta* fia.

Halálozások. *Gatter Károly* az osztrák méhészek érdemeiben gazdag nesztorja és egykori vándortanítója 77 éves korában Bécében meghalt. — *Gröber Ferencz* február 27-én 66 éves korában Egerben meghalt. *Benne* a szőlő- és mezőgazdálkodás egy jeles honyt el. *Gröber Ferencz* volt az, ki Egerben felémet irányában mintaszéri elárasztásos szőlőt létesített. Ő volt az, ki az ojtványelállítást nagyban Eger borvidékén megkezdette, s nála nyílt alkalma az egri népek, hogy a szőlőujítás új mód szereit megismerhesse. A *Gröber-féle* kapa, kézi kapálásra, az ő találmánya volt. — *Kokas Ferencz* f. hó 7-én életének 71-ik évében Csornán meghalt. *Lindl István* főhercegi uradalmi intéző f. évi február hó 27-én 48 éves korában Kis-Jenőn meghalt. — *Özv. Borsody Péterné*, dr. *Borsody Géza* jobbaházi földbirtokos anyja febr. hó 29-én Jobbaházán meghalt.

Lóértékesítés. Az O. M. G. E. által a lóértékesítés előmozdítására javaslatok tétéle végett kiküldött lóvásárrendező bizottság munkálataival végleg elkészülvén, megállapodásairól szóló jegyzőkönyvét lapunk jövő számában fogjuk közölni, melyre ehelyütt külön is felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

A Magyar Közgazdasági Társaság gazdaságtörténeli szakosztálya 1896. évi márczius hó 12-én, d. u. 6 órakor a társaság saját helyiségében (IV. ker., Ferencziek bazára, 2. lépcső, I. em. ülést tart, melynek tárgya: *Gonda József előadása: Adatok a magyar vasutügy 1848—49-iki történetéhez.*

Dijszabási füzet kiadása. A nyugot-magyar-osztrák vasuti kötelékben 1896. évi április hó 1-én. II. rész, 4. füzet cím alatt új dijszabási füzet lép életbe; mely közvetlen díjtételeket tartalmaz gyors és teherárak szállítására egyrészt a magy. kir. államvasutak állomásai, másrészt a cs. kir. szab. Ferdinánd császár északi vasut, a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut osztrák vonalának és a szab. osztrák-magyar államvasutársaság Austerlitz—Vllarapass (kiz.) és Olmütz (kiz.) Muglitz vonalának állomásai közötti forgalomra nézve. A dijszabási füzet példányai a részes vasutaknál megszerezhetők.

Osztrák-magyar-osztrák határforgalom. Az osztrák-magyar-osztrák határforgalomban 1896. január hó 1-től érvényes dijszabás II. része 2. füzetéhez folyó évi április hó 1-én az I. pótlék lép hatályba, mely a különös határozmányok, a díjtáblázatok és a kilométermutató kiegészítését tartalmazza.

Allategészségügyi állapot a ragadós állati betegségekről. A földmivvelésügyi miniszter 1896. évi márczius hó 4-én kelt jelentése alapján. Lépfene 15 községben, 17 udvarban; veszettség 135 községben, 140 udvarban; takonykór és bőrféreg 68 községben, 87 udvarban; száj- és körömfájás 146 községben, 1087 udvarban; ragadós tüdőlob 16 községben, 16 udvarban; tenyészbenáság és hólyagos kiütés 2 községben, 15 udvarban; rühkór 98 községben, 389 udvarban; sertésorbáncz 121 községben, 1093 udvarban; bivalyvész 1 községben 3 udvarban; végül sertésvész 874 községben. Egybevetve ezt a mult heti állapottal, kitűnik, hogy a lépfene tért hódított 1 község, 1 udvarban; a veszettség 3 község, 3 udvarban; a takonykór és bőrféreg 2 község, 11 udvarban; a ragadós tüdőlob 2 község, 2 udvarban;

rühkór 46 község, 112 udvarban; végül a sertésvész 4 udvarban. Ellenben kevesbedett a ragadós tüdőlob eseteinek száma 9 község és 127 majorban; a sertésorbáncz pedig 5 község és 77 udvarban.

Czukorkivitelünk emelkedése Fiumén át. A múlt évi nagyobb répatermelésnek megfelelően a magyarországi finomítók Fiuméba érkező czukorküldemények mennyisége folyton szaporodik, úgy, hogy ez a lassu elhajózás folytán mintegy 1400 kocsi-rakományra emelkedett. A raktározás elegendő hely hiányában nagy nehézségeket okoz. A kivitel 90% nyersczukor, mely Genua és Ancona melletti olasz finomítókból van rendelve, míg a többi 10% Levante kikötőibe rendelt finomított czukorból áll.

Gulyaárverés. A mezőhegyesi állami ménesbirtokon (Csanád vármegye, vasut-, posta- és távirdaállomás) a következő nagyobb részt számfelületi, részint pedig kisorolt, tenyésztésre alkalmas, magyar fajtájú gulyabeli szarvasmarha f. évi márczius hó 18-án nyilvános szóbeli árverés útján, készpénzfizetés mellett fog eladatni, u. m.: 2 db idősebb tenyészbika, 31 db hároméves tenyészbika, 21 db különbözök koru tehén, 60 db hároméves üsző. Venni szándékozik a Szeged, Arad, Kétegyháza és Szarvas felől közlekedő vonatokkal közvetlenül az árverés színhelyére érkehetnek, megfelelő ellátásról gondoskodva van.

Háromszáz tizenhárom milliárd. Egy francia statisztikus kiszámította, hogy mennyit veszít a francia nemzet a gabonáruk hanyatlása következtében. Eszerint Franciaország termése 1894-ben ért:

Buza . . . . . 1.817.000.000 frankot.
Más magvas vetemény 3.400.000.000 "

összesen 5.217.000.000 frankot.

Husz év óta a magvasak ára átlag 60%-kal csökkent, tehát 20 évvel ezelőtt a 1894-diki aratás 7 milliárd és 825.000.000 frankot ért volna. A francia föld tehát 20 év óta a jövedelemben 313 milliárd frankot veszített.

Szőlőbirtokosok figyelmébe. A ménesi magy. kir. vinczellériskolában a kormány szőlészeti munkavezetőket képezte ki, a kik a szőlőbirtokos közönség rendelkezésére állnak: szőlőoltás, szőlőültetés, metszés, permetezés, gyérités, szóval a szőlőkultúra minden munkájában. A munkavezetők munkájukért teljes ellátáson kívül naponként — az oda- és visszautazás idejét is beleszámítva — 50 krajczárnyi díjat kapnak. Az uti költségeket a szőlőbirtokos fizeti. Felvilágosítást a ménesi m. kir. vinczellériskola igazgatósága ad.

Luxuslövésár a Tattersallban.

A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság Budapesten Tattersall telepén (külső Kerepesi-ut, keleti pályaudvarral szemben) az idén is megtartja rendes luxuslövésárját és pedig április hó 12. 13. és 14-én. Ez a luxuslövésár a kora tavaszon az előzők példája szerint a legjobb alkalom a nemesebb, teljesen betanított használati lovak számára, mert különösen az idej millennáris esztendőben előreláthatólag igen nagy lesz a kereslet ilyen lovak iránt. Ajánljuk a lótenyésztők figyelmébe. Bejelentések mielőbb megteendők a „Tattersall titkárságánál”, ahonnan egyszersmind bejelentőivek és minden egyéb felvilágosítás megkapható.

Bikaárverés. A kolozsi m. kir. állami gulyatelepnek (Kolozs vármegye, posta Kolozs, távirdaállomás Kolozskara) boozsi tanyáján f. évi április hó 15-ikén nyilvános szóbeli árverés útján, készpénzfizetés ellenében 23 darab 2¹/₄—2¹/₂ éves saját tenyész-

tésű számfelületi, tenyésztésre alkalmas, magyar erdélyi fajtájú növendék bika fog eladatni. Venni szándékozik a Kolozsvárról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a „boozsi” 95. számú őrházhoz érkehetnek, honnan a tanya néhány percz alatt gyalog is elérhető, hol azonban az intézőségnek előzetes értesítése esetén az érkezők rendelkezésére fogatokról gondoskodva leend.

Mezőgazdasági gépek bevétele Oroszországba. Az Oroszországba importált mezőgazdasági gépek összes súlya kitétt: 1891-ben 428.000, 1892-ben 557.547, 1893-ban 730.310, 1894-ben 998.000, 1895. október 1-ig 883.000 pudot (1 pud = 16,3 kg.). A szállító országok között első helyen Németország áll, mely a vámháboru megszűnte után különös gondot fordított reá, hogy régi kereskedelmi ösztökötéseit kiterjessze és újakat szerezzen. Utána következnek Anglia, azután az Észak-Amerikai Egyesült-Államok, Ausztria-Magyarország a negyedik Franciaország, az ötödik helyet foglalja el. A lokomobillal ellátott eséplőgépek bevétele állandóan emelkedő irányzatot mutat. A gépszállítás legfőbb központja a Don melletti Roctow, honnan Dél-Oroszország nagy része fedezi enémü szükségleteit, ezenkívül nevezetesebb központok Odessa, Charkow, Kiew, Moszkva, Varsó, Riga, Saratow és Samara.

A magyar korona területén létező vasutak ideiglenes üzleti bevételei 1895. decz. havában. A m. kir. államvasutak bevétele volt 5.575.000 frt, azaz (klm.-kint 738 frt.); az 1894. év hasonló időszakában 5.456.057 frt volt a bevétel, vagyis a többlet 1895-ben kitétt 118.943 frtot, (klm. 9 frtot). Az összes hazai vasutak bevétele volt 7.542.710 frt, (kilométerenkint 546 frt.); 1894-ben 7.284.621 frt vagyis az 1895. év utolsó hónapja 258.089 frt többletet eredményezett az összehasonlításnál, a kilométerenkint bevétel ellenében 11 frtal csökkent, mi ujabban megnyitott helyi érdekű vasutak kilométerikus vonalszaporulatának tudható be. 1895. január 1-től deczember 31-ig volt a m. k. államvasutak bevétele 80.983.096 frt, (km.-kint 10,721 frt.) míg az 1894. év hasonló időszakában 82.810,816 frt volt a bevétel, mi 1.827,720 frt, (km.-kint 338 frt) csökkenést tüntet ki. Az összes hazai vasutak bevétele volt az 1895. évben 105.384,533 frt, (km.-kint 7868 frt.) míg az 1894. évben ez 105.877,982 frtot tett ki vagyis a csökkenés 493,449 frt, km.-kint 388 frt. A csökkenés oka a gazdasági válság okozta vasuti forgalom megcsappanása.

Reformok az orosz vasutak igazgatásában. Mig egyes államok (mint Poroszország és Ausztria) a vasutak igazgatását decentralizálták, addig Oroszország az összes úgy állami, mint magánvasutak központi egységes igazgatását valósította meg a legújabb időben. Az igazgatás három osztályra osztatik fel, u. m. közigazgatás és gazdasági, műszaki és üzleti szakosztályokra. A miniszterium vasuti szakosztálya felosztattott egyidejűleg.

Állomásnév-megváltoztatás. A m. kir. államvasutak hatvan—ujzászi vonalán fekvő „Boldogháza” állomás neve a kereskedelmi miniszter rendeletéből „Jánoshida—Boldogházára” lett változtatva.

Oroszország dohánytermése. Oroszországban az 1895. évi dohánytermés jóval csekélyebb volt az előző évinél, a mi a hiányos termelések és elégtelen trágyázásnak tudható be. 1893-ban 53,173 desszatin volt beültetve dohánynyal, 1894-ben 47,184, 1895-ben pedig 47,593. Átlag egy desszatin-en termett 1893-ban 93 pud, 1894-ben 88, 1895-ben 82. A teljes termés kitétt 1893-ban 4.957,702 pud dohányt, 1894-ben 4.130,246 pudot, 1895-ben pedig csak 3.918,349 pudot. Majdnem egyforma termelési terület mellett tehát a termés hanyatlása 1895-ben szembetűnő.

Svájcz gabonabevitele. Svájcz buza-szükségletének legnagyobb részét 1890-ig Magyarországból fedezte, innen kezdve azonban bevitelünk gyorsan apadt. Ezt, valamint a buza egységárait a következő számok mutatják:

	Mennyiség métermázsákban	Egységár frankokban
1885-ben	962,000	21.—
1886-ban	1.464,000	21.50
1887-ben	1.201,000	21.—
1888-ban	1.687,000	22.25
1889-ben	1.397,000	22.75
1890-ben	1.175,000	22.63
1891-ben	882,000	25.50
1892-ben	402,000	23.50
1893-ban	514,000	19.50
1894-ben	469,000	18.50

Mig azonban Svájcz buzabevitele Magyarországból 50% apadást mutat, addig bevétele Oroszországból 1885-ben 955,000 q-ról 1894-ben 2.821,000 q-ra, általában pedig ugyanakkor 2'69 millióról 3'59 millió métermázsára emelkedett. Svájcz bevétele monarchiánkból a többi gabonanemüekből a következő volt:

Év	zabból	árpból	kukoricából	babból
1885.	167,000 q	92,000 q	31,000 q	5,000 q
1886.	153,000 "	66,000 "	53,000 "	8,000 "
1887.	249,000 "	78,000 "	30,000 "	12,000 "
1888.	241,000 "	118,000 "	69,000 "	18,000 "
1889.	255,000 "	92,000 "	142,000 "	12,000 "
1890.	116,090 "	107,000 "	71,000 "	7,000 "
1891.	161,000 "	69,000 "	107,000 "	21,000 "
1892.	410,000 "	73,000 "	154,000 "	11,000 "
1893.	358,000 "	107,000 "	118,000 "	18,000 "
1894.	24,000 "	65,000 "	32,000 "	6,000 "

A nagyobb csökkenés a zabnál az oroszországi versenyre és arra vezethető vissza, hogy a német birodalomban az azonosság kimutatásának követelése elejtetett. Különben zabot Svájcz a monarchiából első sorban Csehországból, azután hazánkból és Gácsországból visz be. Sörfőző árpat Morvaországból és hazánkból, kukoricát és babot pedig csak hazánkból szállít.

NYILTTÉR.

Óvás.

Jogaim csorbítása miatt eszközölt többszörös elkövetések és az illetőknek érzékeny pénzbírságokkal, valamint fogságbüntetésekkel történt megfenyítése dacára, még mindig megtörténik az, hogy

szabadalmazott jegezes azurinom meghamisítva és különféle hasonló elnevezések alatt forgalomba kerül. Ezeknél fogva indítva érzem magamat, ismételve kinyilatkoztatni azt, hogy az én gyáramból csak azon szabadalmazott jegezes azurin való, mely 250 grammos csomagokba van csomagolva és melynek minden egyes csomagja, az itt oldalt feltüntetett védjeggyel van be- ragasztva.

Az én jogaim, egy velem versenyző cég által a közelmúlt napokban tett ellenkező állítása dacára, teljes épségükben fenállanak és ezért minden tisztességtelen versenyzés ellen, mint eddig, úgy ezentul is erélyesen fogok védekezni.

A legközelebbi napokban nagyban vevőim, illetve ismételőimnek névjegyzékét fogom közzétenni s egyelőre csak a **Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét** és a **Mauthner Ödön** jöhrü budapesti cégeket említem fel mint olyanokat, kiknél az általam gyártott, már régóta ismert és mindenhol a legjobb elismerésben részesült **szabadalmazott jegezes azurinom** kapható.

Knittelfeldben, 1896. évi márczius 7-én.

A műkögyár képviselőjében:
F. von Forcher.

vájéj buza- szét 1890-ig kezdve azon- Ezt, valamint számok mu-

Egységár frankokban
21.—
21.50
21.—
22.25
22.75
22.63
25.50
23.50
19.50
18.50

ele Magyar- addig bevitele 0 q-ról 1894- edig ugyan- métermázsára narchiánkból vetkező volt: ezából babból 000 q 5,000 q 000 „ 8,000 „ 000 „ 12,000 „ 000 „ 18,000 „ 000 „ 12,000 „ 000 „ 7,000 „ 000 „ 21,000 „ 000 „ 11,000 „ 000 „ 18,000 „ 000 „ 6,000 „ l az oroszor- hető vissza, z azonosság tetett. Külön- bl első sorban l és Gácsor- Morvaország- babot pedig

bbbszörös elkob- gokkal, valamint e daczára, még

zurinom nevezések alatt

czég által a kö- daczára, teljes tisztességtelen tul is erőlyesen

evőim, illetve istenni s egyelőre zövetkezetét apesti czégeket általam gyártott, bb elismerésben es azurinom

én. épvisletében: Forcher.

Gazdák mindazt, a mire a gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és a legjutányosabban Mauthner Odón budapesti magkereskedéséből szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Megjelent a „Köztelek Zsebnaptár“ és „Köztelek Évkönyv“ 1896. évre. Szerkesztik: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárai. A két könyv előfizetési ára 1.50 frt; bolti ára 2 frt. Postadíj 10 kr. Előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése a „Köztelek“ részére.)

Budapest, 1896. márczius 10-én.

Az időjárás a lefolyt hét első felében derült és száraz volt, később az égboltozat azonban beborult és bár állandian enyhe hőmérséklet mellett, az ország legtöbb részéből bő eszéseket jelentettek. A hét végével ismét derült időnk van. A vizállás folyton emelkedő; a Duna legnagyobb részét jégmentes. A déli részeken beállott torlódás még ma is fennáll ugyan, a jég azonban erősen lazult, és remélhető, hogy a hajózás a Duna egész mentén immár rövidesen megkezdhető leend. A vetések állását illetőleg a földmivélségi miniszterium utolsó jelentése szerint rozs, őszi árpa és repce kárt szenvedtek, de kétség-telen, hogy továbbra is kedvező időjárás mellett, eme kár könnyen leund helyrehozható.

Az üzletmenet a mi piacunkon ugy kenyér-magvakban, mint takarmányzikkokban korlátozt kereslet mellett változatlan volt. Zab keresett és a hét vége felé rozsbán is szilárdabb a hangulat, ellenben folyton nő a kínálat tengeriben, melynek ára erős esést is mutat.

A külföldi piacok a miénkhez egészen hasonló nyugodt képet nyújtanak. Az uralkodó időjárás kedvező s a vetések ezidegi panaszra okot nem adnak. Kivételt Románia és a Balkán államok képeznek, hol erős hidegek károkat okoztak. Az Egyesült-Államokban sem teljes a megalégedés, mert több helyt fagyok folytán szenvedtek a vetések.

Az argentinai köztársaságtól nyert utolsó tudósítások a kivitelre szánt buza quantumát nem becsülik magasabbra 6 millió métermázsánál, tavalyi 11.280.000 és 1894. évi 17 1/4 millióval szemben.

Anglia felé a tavalyi 8.550.000 métermázsá ellenében 6 1/4 millió métermázsá uszik, a kontinens felé 1895 ugyanez időszakában 1 millió 950 ezer mázsa volt, míg most 1.860.000 métermázsá van tengeren.

Beerbohm ismét közzéteszi statisztikai kimutatóit, melyeket érdekességük szempontjából alább közlünk. Szerinte Anglia buzakészletei

1896. feb.-uár 28-án	16.754,400	
1895. „ „	22.728,000	
1894. „ „	20.529,600	
1893. „ „	23.400,000	
métermázsát tettek ki, az egész világ látható raktár-készletei pedig márczius 1-én métermázsákban kifejezve a következők.		
	1896	1895
Anglia felé a tengeren	6.734,400	8.551,200
A kontinens felé a tengeren	1.860,000	1.951,200
Az Egyesült-Államokban	4.440,000	4.560,000
A francia kikötőkben	720,000	720,000
Párisban	496,800	475,200
Antwerpenben	480,000	432,000
Berlin, Danzig és Stettinben	240,000	243,000
Orosz kikötőkben	5.520,000	3.800,000
	20.491,200	21.837,600
Látható készletek Amerikában	29.640,000	33.168,000

Teljes evidenciában tartott készlet márczius 1-én . . . . . 50.131,200 55.005,600 métermázsá.

Építeni az ily statisztikai kimutatókra épen-séggel nem tanácsos, minek élénk illusztrálásául szolgáljon azon, mindenesetre szintén ellenőrizhetet- len hír, hogy a washingtoni földmivélségi hivata- lok becslése a farmerek idei tartalékkészleteit a ta- valyiaknál 15 millió 600 ezer mázsa búzával becsüli többre ?!

A külföldi piacok üzletmenetét tartózkodó álláspont jellemzi, melynek behatása alatt az árak alig változtak, a forgalom pedig a legcsekélyebbre szorított. Amerikában az áralakulás alig tüntet fel változást és a variációk nem voltak számottevők, csupán a hét végével volt nagyobb áresökkenés.

Angliában kezdetben valamivel barátságosabb volt a hangulat, később azonban ismét ellanyhult, ép ugy Németországban is, hol az árak lassan bár, de foko- zatosan szállottak alá. Franciaország gyér forgalom mellett tartott árakat jelent, míg Belgium, Németalföld és a Svájc teljesen üzletlenek.

Térjünk vissza a mi piacunk részletezésére: Buzát az egész hét folyamán csak gyengén kerestek, minek ellenében azonban a kínálat is, külön- nösen vasuti áruban, mérsékeit maradt és főleg a hajózás megnyíltával szállítandó hajóáruból, vagy raktáráruból állott, mely időközönként egyes malmoknál talált elhelyezést. 33.800 mmázsá heti hozatal mellett az egész hét forgalma 100.000 mmázsánál magasabbra nem tehető, mert egyrészt a kedvező időjárás, más- részt a hét eleji tömeges felmondások tartózkodókká tették a vevőket. A felmondott 123.000 mmázsá buza, ha nehezen is (a mi a még mindig szűk pénzvíz- nyokban is leli magyarázatát) gazdát cserélt végre. Új materiális pedig mint látjuk, nehezen kerül a fel- mondásra, a hajózás megnyíltá előtt.

Rozs gyengén volt kínálva és a vételkedv is mérsékeit maradt. A hét vége felé szállítási czélokra jobb kereslet mutatkozik és 5-7.50 kr.-nyi áremel- kedés volt keresztül vihető. Minőség szerint buda- pesti paritásra 6.32 1/2-4) frt helyben átvéve 6.45 frtig fizettek készpénzfizetés mellett.

Árpa (takarmány és hantolási czélokra) a mult héthez képest csak annyiban változott, hogy az el- adás könnyebben volt kivihető és így a hangulat is valamivel barátságosabban alakult, a mi azonban ár- emelkedést nem involvál. Minőség szerint gyárosok- nál ab Budapest 4.70-5.— frt prima árúért nehány krajczárral több volt elérhető. Hízalók nem vásá- roltak.

Zab csak gyéren érkezik, míg ellenben a ke- reslet állandian élénk. Az árak ennél fogva fokozat- san 10-15 krral emelkedtek. Különösen prima áru hiányzik és szín és tisztaság szerint 6.—6.45 frtot fizettek helyben átvéve.

Tengeri uly helyben, mint Kőbányán is gyen- gén van forgalomban, mert kereslet és kínálat egy- aránt csekély. Hízalók ugy, mint gyárosok 4.15- 4.20 frtot fizettek. Állomásokon átvéve szintén csak mérsékelt forgalom van: Ujvidéken 3.70-3.75 frt, bánáti és bácskai állomásokon 3.60-3.70 frt, tisz- avideki állomásokon 3.85-4.05 frt volt elérhető.

Olajmagvak: Káposztarepceben 9.—9.50 frtos árak mellett alig volt üzlet, bánáti repce 8.50 frton kelt el, vadrepce 4.25-4.50 frt, gomborka 8.—8.25 frton jegyez. Káposztarepce 1896. aug. szeptemberre alig változott és 10.90-10.95 frtal zárul.

Hüvelyesek: Babban e héten sem volt üzlet és árak továbbra is csak névlegesek: középszerű apró- szemű ab Gyöngyös-Félegyháza 8.50, fehér ab Baja, Mohács. Zombor 8.—, barna ab Nagy-Károly 6.30, erdőlyi 7 — frt állomásokon átvéve. Büköny 6.— 6.25, Muhar 5.75-6.25, Kendermag 8.75-9.—, Lenmag 9.50-10.— frt ab Budapest. Köles változatlan 5.40- 5.60 frt helyben.

Napi jelentés 1896. márczius 10.

Készbuza ma gyengén volt kínálva, a malmok vételkedve gyenge maradt, esen.les irányzat mellett körülbelül 15000 q kelt el tartott árak mellett.

Buzában következő eladások történtek:

Tiszavideki:	400 mm. 81 kg. à 7.30 frt 3 óra.
	270 „ 81 „ „ 7.27 1/2 „ „
	100 „ 81 „ „ 7.25 „ „
	200 „ 81 „ „ 7.27 1/2 „ „
	800 „ 80 „ „ 7.20 „ „
Pestvidéki:	300 „ 80 „ „ 7.20 „ „
	200 „ 79 „ „ 7.12 1/2 „ „
Fehérmegyei:	1100 „ 79 „ „ 7.20 „ „
	300 „ 77 „ „ 7.12 1/2 „ „
	300 „ 77 „ „ 6.95 „ „
Törökbecsei:	2400 „ 79 „ „ 7.05 „ „
	1800 „ 78 „ „ 7.05 „ „
	1900 „ 78 „ „ 7.05 „ „
Raktáraru:	1000 „ 79 „ „ 7.20 „ „

Készrozsz csekély forgalom mellett változatlanul jegyez 6.40 frtot pesti paritással.

Árpa lanya, néhány kis tétel kelt el 4.90-5 frtig ab loco.

Tengeri helyi szükséglete csekély, az árak nyomottabbak, állomáson a kínálat nagyobb lesz.

Zab prompt áruban szilárd, 6.20-6.50 frtig kelt el ab itt.

Erőtakarmányok utolsó jelentésünk óta nem változtak.

Határidőkben kevés forgalom volt, csak tengeri indult néhány krajczárral szilárdabban fedezésekre.

	Köttetett	Zárlat
Tavaszi buza	6.77-6.75	6.76-7.77 frt.
Máj-junius	6.85-6.83	6.83-85 „
Őszi buza	7.07-7.06	7.06-08 „
Tavaszi rozs	6.44-6.47	6.46-47 „
Őszi rozs	5.93-5.91	5.93-92 „
Tavaszi zab	6.14-6.12	6.12-13 „
Uj-tengeri	4.16-4.18-4.16	4.16-17 „
Jul.-aug. tengeri	4.34-4.37	4.35-36 „
Repce aug.-szept-re		10.90-95 „

Szeszfizlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek“ részére)

Lanyhább forgalom folytán az árak a hét ele- jén ismét 1/8 frttal olcsóbbau jegyeznek. Finomító- gyárak részéről élénk a kínálat és több kötés már- czzius-május hónapokra ez áron is zárult.

Mezőgazdaságiszeszgyárak részéről kontingens nyersszeszt élénken kínáltak, de minthogy a vétel- kedv korlátozt, ugy nagyobb üzlet nem létesült. Jegyzés 13.50-13 3/4 frt Nyitra, Bars, Turóc, győr- megyei állomásokhoz szállítva.

Galicziából kontingens szesz 13.70 frtig kelt el ottani állomásokhoz tartályokban szállítva márczius- május hónapokra. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.30- 14.60 frt.

Bécsi jegyzés 14.70-14.80 frt kont. nyersszeszt. Prágai jegyzés 50.10-50.20 frt adózott bur- gonyaszeszt.

Brünni jegyzés 11.13-11.35 frt exkontingens szeszt.

A kivitel a hét elején szünetelt. Fiumébe 51 q, Triesztbe 132 q szesz érkezett Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: Győr, Arad, Temes- vár, Rares 25 krral olcsóbban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.50-51.75 frt, élesztő-szesz 51.75-51.88 frt, nyers- szesz alözva 50.25-50.50 frt, nyersszesz adózatlan 13.—13.50 frt. Dena:urált szesz 18.—18.50 frt. Kontingens nyersszesz 24.30-14.60

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárasmoslék: Változatlanul lanyhás 5.40-5.50 forint 100 kilónként zsák nélkül.

Élelmicikkék a budapesti hetivásáron. 1896. év márczius 10-én. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Halvásár a háltéven. A fővámtéri, Ferencz József- rakparti és háltéri piacra 10 helybeli halász és halkereskedő által 65 q, és vidéki kocson 1 q, összesen 65 q kevert hal hozott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként — frttal emelkedtek.

Vízontlárusítók fizették a hal q-át: nagy 615 90-100, nem 615 55-70, közép nagy 615 65-80, nem 615 30-50, apró 615 20-30 nem 615 15-20 frtig.

Baromfi. Hozott a fővámtérre vaspályán kb. 1200 db, hajón kb. — db, kocsin kb. 600 db, helybeli árusoktól kb. 1000 darab, összesen kb. 2800 db. A vásár élénk volt. Nagybani árak páronként: tyuk 150-180, csirke 120-150, (idei kiv. —), kappan hizott 200-320, kappan sovány —, récze hizott 260-350, (idei —) récze sovány —, lud (liba) hiz. 650-750, lud sovány 450-500 (idei —), pulyka hizott idei 550-700, sovány 400-500, gyöngy- tyuk 160-160, galamb pecsenyének 45-65 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott köz- ségekből vasp. kb. 600 db, kocsin 300 db, gyalog- árusok 100 drb., helybeli árusok 800 drb., összesen 1800 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páron- ként következők: tyuk 160-230, csirke 120-150, idei —, hizott kappan 250-350, sovány 200-230, idei —, hizott récze 390-420, sovány récze 250-260, hizott lud (liba) 600-900, sovány lud 400-420, hizott pulyka 500-700, sovány pulyka 350-400, gyöngytyuk — galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi hely- beli és vidéki árusok által kb. 800 pár hozott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-200, sovány —, récze hizott 200-400, sovány 140-160, lud hizott 600-800, sovány 400-450, pulyka hizott 500-600, sovány 350-400 krajczárig. A forgalom élénk.

Tiszított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 300 db, árak drbja jércze 80-100, csirke 40- 60, kappan hizott 100-120, récze hizott 100-200, fél- kövér 80-100, lud hizott 300-400, félkövér 200-250, pulyka hizott 250-300, félkövér 200-250, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozott a fővámtérre vaspályán kb. 100000 drb., hajón kb. — drb., 3 kocsin kb. 30000 drb, helybeli árusoktól 40000 drb., összesen kb. 170000 drb. A vásár élénk. Nagybani árak: 1 láda friss (1440 db.) 2700-2780 kr., 100 drb 180-200 kr, tojás me- szes 1 láda (1440 drb) — kr., 100 db. — kr. 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekéből vasp. kb. 10000 drb., kocsin 8000 drb, gyalogárusok 2500 drb, helyb. árusok 16000 darab, összesen 36500 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2-2 1/2, 100 darab 200-220, 40 krért 18-20 drb., 1 láda 1440 drb. 2800-2900, mezes tojás 1 db —, 100 db —, 40 krért — db, 1 láda 1440 drb — krig

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra vasp. 100 q, hajón 25 q, kocsin 50 q, helyb. árusok kb. 100 q, össz. kb. 275 q vegyes zöldség. A vásár é. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 120-400, 1 q 250-350, petrezselyem 100 cs. 120-400, 1 q 300-600, zeller 100 db 100-500, karalábé 100 db. 80-120, vöröshagyma 100 f. —, 1 q. 350-550, fokhagyma 100 f. —, 1 q. 1000-1200, fehérrépa 100 darab —

fejeskáposzta 1 q ——— krajezárig, vörösrépa 100 darab 50—140 krajezárig, fejeskáposzta 100 darab 200—700, kelkáposzta 100 drb 100—300, vöröskáposzta 100 db 200—700, fejes saláta 100 db 200—500, kötött saláta 100 db ———, burgonya 1 q 200—250, fekete retek 100 drb 80—200, hónapos retek 250—300 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekben k. 660 q, gyalog és helyb. árusok által 50 q, össz. mintegy 722 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Arak a következők: Burgonya 1 zsák 60—130, 1 q 180—200, fejeskáposzta 100 db 500—900 vöröskáposzta 100 db 400—700, kelkáposzta 100 db 140—300, paradicsom 100 db ———, 1 puttony ———, fejes saláta 100 db ———, kötött saláta 100 db ———, ugorka sav. való 100 db ———, ugorka savanyú 100 db ———, zöld paprika 100 db ———, zöldbab hüv. 1 kg. ———, 1 zsák ———, zöldborsó héjas 1 kg. ———, zöld borsó fejlett 1 lt. ——— krig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 110 q, gyalogárusoktól kb. — q, helybeli árusoktól kb. 60 q, össz. 170 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 80—120, 1 q 200—220 fejeskáposzta 100 db 300—800, vörös káposzta 100 db ———, kelkáposzta 100 db 80—200, paradicsom 100 db ———, 1 puttony ———, fejes saláta 100 db ———, kötött saláta — 100 db ugorka sav. való 100 db ———, savanyított 100 db ———, zöld paprika 100 db ———, zöldbab hüvelyes 1 kg. ———, zöldbab hüvelyes 1 zsák ———, zöldborsó héjas 1 kg. ———, zöldborsó fejlett 1 liter ——— krig.

Gyümölcs. Hozott a Ferenz József-rakparti piacra vaspályán kb. 150 q, hajón kb. — q, kocsin — q, helybeli árusok által kb. 100 q, összesen kb. 150 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagybani árak: Fajalma 1 q 1400—2200, köz. alma 1 q 700—1100, fajkörte 1 q ———, közönséges körte 1 q 900—1000, köz. dió 1 q 1600—2400, szilva magbaváló 1 q ———, szilva vörös 1 q ———, szilva aszalt 1 q 1200—1600, cseresznye faj 1 kg. —, seresznye köz. 1 q ———, meggy faj 1 q ———, meggy köz. 1 q ———, mogyoró 1 q 1800—2600, gesztenye belföldi 1 q ———, gesztenye olasz 1 q 1200—1400, narancs 1 láda 500—700, citrom 1 láda 320—360, füge 1 q 1500—1600 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán kb. — q, kocsin kb. 6 q, gyalog és helybeli árusok 38 q, összesen 38 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Arak a következők: Fajalma 100 db 280—380, 1 kg. 25—30, 1 db 3—4, közönséges alma 100 db 90—150, 1 kg. 10—14, 1 db 1—2, szőlő csemege 1 kg. ———, szőlő köz. 1 kg. ——— krajezárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán — q, kocsin — q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 22 q, összesen kb. 22 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db. ———, 1 kg. 25—40, 1 db 2—6, köz. alma 100 db. ———, 1 kg. 10—14, 1 db 1—2 krig

Hideghusvásár az István-téri élelmi piacon. 1896. márcz. hó 10-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozta Budapestre a szokott községekben: 80 árus 90 drb sertést, — árus 30 drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 1000 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát és 500 kg. hájat.

Vidékről és pedig: A szokott helyekről: 19 árus 203 drb sertést, 20 drb süldőt, 362 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst, — kg. húst és — drb malacot.

A forgalom élénk.

Arak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 44—60, 1 q 4400—4600, süldőhús 1 kg. 54—60, 1 q 5000—5200, füstölt sertéshus 1 kg. 70—72, 1 q 6600—6800, szalonna zsirnak 1 kg. 70—72, 1 q 6000—6800, füstölt szalonna 1 kg. 60—70, 1 q 5400—5600, háj 1 kg. 56—60, disznósír 1 kg. 60—60, 1 q 5500—5600, kocsonyahús 1 kg. 40—44, füstölt sonka 1 kg. 80—90, 1 q ——— krajezárig, malacz 1 drb ——— frt.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. márczius 10. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekben 100 szekér réti széna, 13 szekér muhar, 28 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 300 zsák szecska. A forgalom gyenge. Arak q-ként a követl. ezek: réti széna 220—290, muhar új 225—280, zsupszalma 150—180, alomszalma 115—130, takarmányszalma —, tengeriszár 170—190, sarju 240—260, szalmaszecska 190—220. Összes kocsi-szám 171, suly 136.6800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. Márczius hó 10-én. A székes fővárosi köztársasági és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 505 drb belföldi, — drb galicizai, — drb tiroli, 11 drb növendék élős borju, — drb élős bárány; 172 drb belföldi, 141 db galicizai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 411 drb öltött bárány.

Borju- és birkasvár magtehető. élénk lefo-lyásu volt.

Arak a következők: Élős borjuk: belföldi 12—30 frt, kivételesen — frt; döbönkint, 30—42 frt, kivételesen 43 frt; sulyra, növendék borju — frt; kivételesen — frt; döbönkint, — frt; sulyra. Öltött borju: belföldi 33—36, tiroli — frt; galicizai 40—53 frt; növendék borju — frt; sulyra, bárány — frt; bécsi — frt; sulyra. Élős bárány — forintig páronkint. Öltött bárány 2—7 frt páronkint, kivételesen — frt.

Budapesti juhvásár. 1896. márcz. hó 10-én. (A budapesti köztársasági és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 2971 db belföldi hizalt ürü, — db feljavított juh, — db kisorolt kos, — db kiverő juh, 76 db bárány, — db kecske, — db durvaszőrű juh, — db szerbiai, — db angol keresztés.

Arak a következők: Belföldi hizalt ürü 18—22¹/₂ frt páronkint, 21—22¹/₂ frt sulyra, feljavított juh — 17 frt páronkint, — frt sulyra, kiverő juhok — frt páronkint, kisorolt kosok — frt, kecske — frt páronkint, durvaszőrű kosok — frt páronkint, szerbiai — frt páronkint, angol keresztés — frt páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1896. márcz. 9. (A bécsi marha- és huspénztár jelentése a „Köztelek” részére.) Összes felhajtás — db. Ebből magyar 2899 db, galicizai 1035 db, bukovinai 43, németországi 488 db, hizott 3478 db, legelő — db, fiatal 987 db, ökrök 3316 db, bika 388 db, tehén 716 db, bivaly 45 db. A szombati vásár hangulata átragadt a mostanira is. Prima áru árnyatlansága 1 frt, közép és rosszabb minőségű 1—2 frt 100 kg.-kint. Vételkedv lanya, eladatlan a jövő hétre is fog maradni.

Arak: prima magyar 34—37 frt, szekunda 29—33 frt, tertia 25—28 frt. Galicizai prima 34—36 frt, szekunda 29—33 frt, tertia 25—28 frt. Német prima 36—59⁵⁰/₁₀₀ frt, szekunda 31—34 frt, tertia 27—30 frt. Legelőmarha: szerb és magyar 24—28 é. s., rossz minőségű — frt é. s. Bika 21—31 frt é. s., tehén 20—30 frt é. s., bivaly — frt é. s. (Kizárólagosan élő-sulyra, minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak úgy értelmezendők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 kr-ért, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Száj- és körömfájás miatt zár alá helyezett megyéknek oly községekben, melyek járványmentesek, egészséges szarvasmarha csakis az alábbiak ismertetett feltételek mellett — és így is csak pénteki napon — szállíthatók piacra. Az állatok kiwaggonirozása a marhalerakodó alsó részén eszközöltetik, ugyanott az állatok megvizsgálatnak az állatorvos által. Ha egészségesek, úgy a szt-marxi vágóhid istállóiba vezettetnek, a „vesztégzár” téren át. A felhajtott állatok eladása a vesztégváron szombaton történik 9—2-ig, mire az eladott állatok Gumpendorf, Meidling és Hernalis vágóhidjaira szállítandók. Az ugyanaz nap oda át nem terelt vágómarha feltétlenül a szt-marxi vágóhidra hajtható leendő levágás céljából. Minden szarvasmarháának 8 napon belül, levágásra kell kerülnie.

Ezen fentebb felsorolt rendeletek vonatkoznak a következő megyékből felhajtott állatküldeményekre nézve és pedig: Abauj-Torna, Aradmegyére és Arad város területéről felhajtottakra, Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Bereg, Biharmegyére, (Nagy-Várad város területe kivételével) Borsod, Esztergom, Fejér, Gömör, Győr, Heves, Hunyad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Kiskun, Komárom, Krassó-Szörény, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, (Budapest és az ottani marhavásár kivételével) Somogy, Temes (Temesvár szab. kir. város kivételével) Tolna, Torontál, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén-megyékre és az azokban fekvő városokra. A marhalévélén kitüntetendő a származási hely járványmentes volta és az állatok egészségi állapota, mi állami állatorvos által igazolandó. A vagonoknak, a melyekben az állatok szállításra kerülnek, „Seuchenverdächtige Thiere” című felirattal kell ellátni lenniük.

A száj- és körömfájás folytán zár alatt volt alábbi megyékből és pedig: Csongrád, Hajdu, Sopron, Szabolcsmegyéből, továbbá Temesmegyében fekvő Temesvár szabad kir. város épp úgy Biharmegyében levő Nagyvárad város területéről ezentul szarvasmarha, birka és kecske a bécsi st.-marxi vá-sárra felhajtható.

A ragadós tüdőlob által inficiált Barsmegyéből birka avagy kecskét a bécsi vásárra szállítani tilos. A cs. és kir. ausztriai helytartóság megengedte, hogy Magyarország és Horvátországból származó sertések levágott állapotban Bécsben szállíttassanak és pedig nem csak a Grossmarkthalle állomásra, hanem egyuttal Bécs-St.-Marx, Matzleindorf, Nordbahnhof és Staatsbahnhof nevű állomásokra is.

Egyes eladások:

Magyar hizó ökrök.

Eladók:

	Ár	Ár
Blau testvérek, Temesvár	37	—
Böhm V., Cs.-Rendek	30	26
Hacker L., Sopron	36	35

Hacker Miksa, Sopron — 30 — 251
Kellner David, Pápa — 34 — 31
Weisz M. & fia, Munkács — 34 — 31

Erdélyi hizó ökrök.
Eladók:

Br. Bors és társa, M.-Vásárhely 36 — 31
Voith Gergely, Décs — 40 — 36

Német hizó ökrök.
Eladók:

Blau testvérek, Temesvár — 39¹/₂ — 36¹/₂

Bécsi sertésvásár. 1896. márcz. 3-án. Be lett jelentve: 7024 drb. Felhajtás: 2948 drb fiatal sertés, 3874 drb kövér sertés, — drb ridg sertés. Összesen: — drb.

A piac helyzete változatlan. Arak különként élősulyban fogyasztási adónélkül: prima 45—46—(—) kr., közepes 42—44, könnyű 36—41 kr., fiatal sertés 32—40 kr.

Bécsi szurómarhavásár. 1896. márcz. 5-én. Felhozott: 3698 borju, 948 élős sertés, 2454 kizsigerelt sertés, 463 kizsigerelt juh, 3270 bárány.

Nagy felhajtás folytán az árak nyomottak. Arhanyatlás borjaknál kg.-kint 2—4 kr., bárányoknál páronkint 2 frt.

Arak kggrammonkint: kizsigerelt borju 36—42 kr., prima 44—54 kr., primissima 56—62 kr., élős borju — kr., prima — kr., primissima — (—) kr., fiatal sertés 32—40 kr., kizsigerelt sertés nehéz 40—44 kr., süldő 28—34 kr., kizsigerelt juh 30—40 kr., bárány páronkint 4—11 frt.

Bécsi juhvásár. 1896. márcz. 5-én. Felhajtás. 655 drb juh.

Arak: export juh páronként —22¹/₂, raczka —, selejtes juh —.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. A. Csurgó. Köszönjük az érdekes közleményt. Alkalmadtán sorát ejtjük.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Gálgyóczy Károly, dr. Magara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Társzszerkesztő: Jeszenszky Pál.

Összes gazdasági gépek.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek köz-lésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat.

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Címre ügyelni tessék!

30 — 251
341 — 31
34 — 31
36 — 31
40 — 36
391/2 — 361/2
márcz. 3-án. Be lett
948 drb. fiatal sertés,
rideg sertés. Össze-
an.
fogasztási adó nélkül.
bes 42-44, könnyű
tr.
896. márcz. 5-én. Fel-
értés, 2454 kizsigerelt
bárány.
árak nyomottak. Ár-
4 kr., bárányoknál
igerelt borju 36-42
sima 56-62 kr., élős
r., primissima —
r., kizsigerelt sertés
kr., kizsigerelt juh
11 frtig.
rez. 5-én. Felhajtás.
ent —221/2, raczka
etek.
ük az érdekes köz-
k.
ület tulajdona.
sewffy Aurél, Bernát
éza, Galgóczy Károly,
5 és kiadásáért fele-
gazgatója. — Felelős
M. G. E. szerkesztő-
Jeszenszky Pál.

olók
gyar gazda-
zott gyárt-
gépeket
l, szakba-
s tanács-
lek köz-
jmentesen
YAR
PGYÁR
lat.
váczi-út 7.

Kiváló, a legmagasabb min.

2000 koronával

1898. évben kizsigerelt

tavaszi vetőmag

lóheremag aránkantességért jóállással (plom-
bálva és bizonyítványal)

fűmagvak, fű- és fű-lóhere keverékek.
tartós és változtatott rétek, park s kertekhez.

Kipróbált újdonságok:
Goldfohl árpa (Bahlsen-féle javított) a
jelenkor legjobb sörpája; **Angeli-féle
Juwel** borpája eredeti minőségben **csakis
nálam kapható.**

Óras a tisztességtelen konkurencia miatt.
Ezen terményeket a tévitra vezető ajánlatoktól
óvjuk.

Saját, **külföldön** is nagyon becsült és keresett
főzelek-magvak különböző kultúrája
továbbá erdei és virágmagvakat ajánl csak a
legjobb minőségben és rendkívül olcsón

ERNST BAHLEN magkereskedés
és ellenőrző üzég
Prága, Heuwegplatz 29. **Krakó, Herengasse 9.**
Utóellenőrzés minden magellenőrző állomás
által. — Elismerések és köszönetnyilvánítások
stb. mindenki által betekintheők.
Árjegyzékek, vetési utasítások ingyen és bér-
mentesen. 876

Távírási cím: Bahlsen, Prága vagy Krakó.

„Chevalier“ vetőárpa

a kishéri kir. ménestirtok terméséből megrendelhető

Heltai József cégnél

Nagykanizsán. 877

Amerikai szőlővesszők.

Ölcsőbb mint bárhol!!

**Riparia portalis, Rupestris metallica,
Rupestris monticola,** sima és gyökeres
vesszők, tisztaságért keresség, több mint egy
millió eladó.

Kallina I.,
szőlővesszőtelep-tulajdonos,
ZÁGRÁB.

772

Most
jelent meg
s kiadóhivatalunkban
kapható

Kiegyezésünk Ausztriával

ezimű mű: Irta Rubinek
Gyula az Orsz. Magy. Gazd.
Egyes. ügyvezető titkára.
Ára 60 kr.

ÁLLATORVOSI BELGYÓGYÁSZAT.

Irta:
Dr. Hutya Ferencz,
állatorvosi akad. ny. r., egyetem
magántanár.

I. KÖTET:
FERTŐZŐ BETEGSÉGEK.
XII. 563 nagy 8° l.
Ára 5 frt 40 krajczár.

Kiadóhivatalunkban kap-
ható:

Homokszőlő telepítése.

Irta
Rács Sándor.
Ára 1 forint 60 kr.

A SZÁRVASMARHA TENYÉSZTÉS ALAPVONALAI.

A kizsigerelt szűkségeihez mérve írta és 25 rajzzal
ellátta:
Monostori Károly
tanár.

300 koronával jutalmazott pályamű.
2-ik kiadás. Ára 80 kr.

Megjelent és kapható **Killán Frigyes,** m. kir.
egyetemi könyvtárosnál
BUDAPESTEN,
IV., **váci-utca 30.** 948

A „Patria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság

Magy. Gazdasági Czimtár

név alatt ez év február havában egy gazdasági czimtárt 25-30 iv terjedelemben ad ki, melyben a magyar szent korona területén levő gazdasági hivatalok, gazdasági egyesületek, földbirtokosok, bérleők, uradalmak, gazdaságosok és erdészek, továbbá az összes nagyobb uradalmak és azok tisztikarának a legmegbízhatóbb forrásból beszerzett neve és pontos ezime bent foglaltatik, mint czimkönyv tehát üzleti nyomtatványok szétküldéséhez kiválóan alkalmas leendő.

E munka ára, daczára a nagy terjedelemnek igen olcsó és pedig:

Előzetési ára:	Belti ára:
fűve ... 5 frt — kr.	fűve ... 7 frt — kr.
kötve ... 5 „ 50 „	kötve ... 7 „ 50 „

Megrendelések a
„KÖZTELEK“ kiadóhivatalához,
Budapest, IX. ker., **Üllői-ut 25. szám** intézendők.

A lótenyésztés emelésére alakult
részvény-társaság

Budapest,

„Tattersall“

(külső kerepesi-ut 17-19, a keleti pályaudvar
leszálló oldalával szemben)

f. év április hó 12, 13 és 14-én

luxus lóvásárt

rendez.

Bejelentések márczius 15-ig a „Tattersall“ titkárságához intézendők, honnét kívánatra bejelentési lapok a hátlapjaikon foglalt vásárszabályzatokkal egyetemben bárkinek megküldetnek.

Katalogusok április hó 1-étől kaphatók.

Az igazgatóság.

949

MEGHIVÓ.

A
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“
folyó évi márczius hó 26-án d. e. 10 órakor,
Budapesten, az Alkotmány-utca 31. sz.
ház földszintjén tartja

rendes évi közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895-ik évi üzlet-
évről a mérleg bemutatásával és a nyereség hová-
fordítása iránti határozathozatal.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelő-
bizottság felmentése tárgyában.
4. A hiányzó igazgatósági tagok helyett új tagok
választása.
5. A felügyelő-bizottság négy tagjának megvá-
lasztása és illetményeik megállapítása.
6. Esetleges indítványok.

Budapesten, 1896. évi márczius hó 3-án.
Az igazgatóság.

935

Meghívás

a Magyar Állam- és pénzügybanknak

1896. évi márczius 22-ik napján déli 12 órakor saját helyiségében (V. Borovitsky-utca 6. sz. a.) tartandó

XXVI-ik rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1895. évi üzletről.
2. Az 1896. évi üzlettervezetési és az igazgatóságunk a megállapítandó osztalékra vonatkozó indítványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és mérlegéről, valamint a nyereség felosztásáról illetőleg teltelt tárgyak, nemkülönben az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére ajánlott felmunkákra vonatkozóan.
4. Az alapszabályok módosítása.
5. Az igazgatóság megválasztása.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részvevni kívánnak, felhívattatnak, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a megjelölt napig részvényekkel együtt legkésőbb 10. évi márczius 19-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Union-Banknál Bécsben letételeztetik.

A megtrüggyált mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1896. márczius 14-től kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapest, 1896. márczius 2-án

Az igazgatóság.

A Schaumburg-Lippe herceg-féle Verőcze (Szlavonia) uradalom

KISÉLADASA

tisztá véréű fésűs gyapjas Merinós-törzsnnyájából mely az 1895. évi Budapesti kiállításán a legnagyobb kitüntetéset — a nagy diszokmányt — nyerte

f. é. márczius 30-án déli 12 órakor kezdődik árverés útján.

A törzsnnyáj Verőczén (Virovitica), a Barcs-Pákrácsi vasut állomása közvetlen közelében van.

Esetleges kérdésekre az alulírt igazgatóság készségesen szolgál felvilágosítással, valamint előzetes bejelentésnél kocsit állít a verőczei pályaudvarhoz. Az eladandó kocsik már a megelőző napokon is megtekinthetők.

Verőcze, (Szlavonia), 1896. márczius hó 6-án.

Schaumburg-Lippe herceg-féle igazgató-gondnokság.

Storberg APRIA és Festsinger
cs. és kir. szad. hangszer-ípar
Budapest, VII. kerület, utca
Saját gyártelepénél, színházban is
hangszerek és azok kellekkel és alkatrészel. Mindennemű hangszerek és alkatrészek, valamint a hangszerek káoszru parvosággal toholitók.

A „Columbus” czimbalomverőfej megszünteti az eddigi pamutózást és ezernázást, erős és csengő hangot nyerünk általa. Minden verőre bárki ráhuzhatja és mindenkor le is huzhatja. Sohasem pusztul el. Ára a verőpálcákkal együtt az utóbbiak minősége szerint 1.30, 2.—, 2.50, 3.— és 3.50. Külön a „Columbus”-verőfej párja 1.—.

Legújabb! **INTONA** Legújabb!

Ripusztíthatlan acélhangokkal, változható érezhetőlapokkal és korlátlan műsorrall.

Ezen új falalmányú hangszerezzel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 12 forint; a kótalapok darabja 30 kr.

Megrendelések az árak előleges beküldése mellett, vagy utánvétel teljesítetnek. **Képes árjegyzék** a) harmonikáról; b) mechanikai zenés művekről és zenélő dísz tárgyakról; c) minden egyéb hangszerekről, hangszer kellekekről és hurokról külön kiadásokban ingyen és bérmentve küldetnek. — Javítások pontosan eszközöltetnek.

TELEFON.

„PATRIA”

irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság

Meghívó.

A „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság

f. é. márczius hó 23-án rendes évi közgyűlést

tart. d. u. 6 órakor, Budapesten, a Köztelek nagytermében, Üllői-út 25. szám

Tárgysorozat:

1. Az 1895. üzletéről szóló vagyontérleg bemutatása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a felmentési megadása.
3. Zachar Gyula és társai részvényesek indítványa az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak az alapszabályban megállapított legmagasabb létszámra való kiegészítése tárgyában.
4. A leköszönt igazgatósági tagok helyett újak megválasztása, esetleg 3-ik pontban foglalt indítvány esetében az igazgatóság további kiegészítése.
5. A 3-ik pontban foglalt indítvány elfogadása esetében 2 felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
6. Az igazgatósági jelenléti díjak megállapítása.
7. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.

Az összes részvényesek azzal hívatnak meg a közgyűlésre, hogy részvényeiket az ülés megnyitása előtt legkésőbb egy órával a pénztárnál letenni sziveskedjenek. A mérleg a társaság üzlethelyiségében a közgyűlést megelőző nyolcz napon át az alapszabályok értelmében betekintés végett kitéve tartatik, s ezenkívül minden részvényesnek megküldetett.

Budapest, 1896. február hó 25.

Az igazgatóság

Ó. cs. és kir. apost. Felsége legmagasabb elismerése.

Nagy arany-érem, valamennyi világiállításon.

Paraffin-, Ceresin-, Stearingyertyák és zsiradékárny-gyár **Gust. Wagenmann, Wien.**

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett.
Ajánl elismert kitűző minőségben legolcsóbb gyári árakon: asvány-, gépkendő-olajat és zsiradékot. Orosz asvány-kendőolajat (Bakusina, Oleólaphta) legjobb fagymentes gép-kendőolajat, olivaból, rabszójából, asvány-ből, mezőgazdasági gépekhez; Wagenmann-féle kenderolajat és bengerzsirt a röhengerek kenéséhez; szabad kocsikenőcs; fekete, sárga, kek, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szilid gyártmányok legolcsóbb gyári áron, teherkocsik és hegyitargonczák stb. kenéséhez. Asvány világító olajok: petróleum, white. Gyári petróleum, veszélytelen, csak 40° C-nél gyújtható, asvány petróleum, eszázalék egészen fehér és veszélytelen.
Stearingyertyák. Bécsi, stearingyertya, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. **Austria gyertya.** I. minőség, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás. **Ceresin (aszványviasz), templomi gyertyák** minden vallásfelekezetnek.
Brilliant paraffin-diszgyertyák, sárga pinzegyertyák.
NB. Mintákat gyártmányaimból ingyen küldök.

Eladó

gyümölcsfa ojtványok

4-5 évesek, díszbokrok és fák, 7-8 évesek. Szathmáry Király Pál ur F. zsolnai gyümölcsfa kertészetéből f. év tavaszán eladásra kerül különböző fajú nemesített almafaj 6000 drb, körte 5000 drb, Szilva 600 drb, barack 1000 drb, meggy 1000 és cseresznye 1000 drb, darabja 20-25 krjával kapható a helyszínen, csomagolás mérsékelt áron számíttatik. Megrendelések

Csacsó András számtartóhoz F. Zsolnára intézendők,

a mikor is az egyes fajok megrendelendők.

Bika-árverés,

A kolozsi magy. kir. államtulajdonosok (Kolozsvárm. posta Kolozs, távirat állomás Kolozskara) boozsi tanyáján

f. é. április hó 15-én

nyilvános szóbeli árverés útján, készpénzfizetés ellenében 23 drb 2¹/₄-2¹/₂ éves saját tenyésztésű számfeletti, tenyésztésre alkalmas, magyar erdélyi fajtájú gulyabeli

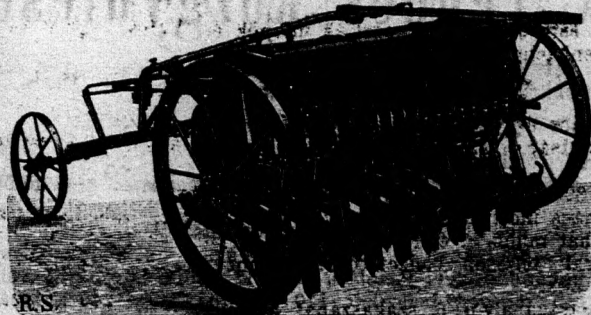
növendék bika

fog eladni.
Venni szándékozók a Kolozsvárról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a „boozsi“ 95. számú órházhoz érkehetnek, honnan a tanya néhány percz alatt gyalog is elérhető, hol azonban az intőzésnek előzetes értesítése esetén az érkezők rendelkezésére fogatokról gondoskodva leendő.

Budapesten, 1896. február 24.

Földművelésügyi m. k. minister.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon: **PROPPER SAMU,** Budapest, Váci körút 32. sz.

Előre fecsátva, hogy Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók; Ajánlom közkedveltségű egyetemes és többvasú ekéimen kívül

legujabb rendszerű sorvetőgépeimet,

melyekkel bármely magmennyiséget és bármely nagyságu magvakat a kerekék változtatása nélkül egy órában, mint dombos földön teljes biztonsággal egyenletesen lehet elvetni. (A mag megsértése kizárva.)

Ajánlom továbbá külön gyártmányú szecskarógépeimet, járgányaimat, legujabb rendszerű REFORM takarmány-gőzölőmet, a tavaszi munkához acéllaboratóriumot és az egyetemes ekére szerelhető közkedveltségű javított grubberemet, továbbá felülmúlhatatlan amerikai kaszáló-gépeimet és takarmánygyártó-gépeimet acélból is minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenről kimerítő árjegyzék és készleges felvilágosítások.

Hirdetmény.

Báró Stummer Agoston Tavaszi-Nagy-Tapolcsányi uradalmi jogajánlására észlethez mért terjedelemben

Chevalier vetőmagának 69 kg. hektárhersénytel mm.	7.50 krért
Magbükönyv	6.50 "
Nyulszapukámagot (Ankarli) Amerikai	30. "
Takarmányrépamagot	40. "
Vetőburgonyát (Amalisk) 200 db	2.50 "
(Fülher) g	2.50 "

továbbá alma, körte, cseresznye és meggyoró csemetéket különféle — nemes félék és ivari változójából — ugyan-csak 3 éves alma vadonczokát is.

A fenti magvak ára csak hétkül Nagy-Tapolcsányi állomásra szállítva értendők.

A főváros közvetlen határszélén

30 holdas

immunis homok-telep,

villamos- és gőz-vasuti összeköttetés Budapest központjaival,

10 hold beültetett rajszerű, a többi kertészeti célokra alkalmas jó szántóföld; lőerőre berendezett bővizű kut; vin-czellár-lakás, pince és istállóval stb.

10 évre bérbe adó.

Ajánlatok a „Köztelek“ kiadóhivatalához

Angol-osztrák bank

Az angol-osztrák bank részvényeseinek XXXII ik rendes közgyűlése

az évi márczius 26-án este 6 órakor az osztrák mérnök és építész egyesület ter-
mében (Bécs I., Eschenbachgasse 9.) fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-tanács évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1895. évi zárszámadásról s e főtől határozathozatal.
3. Határozat az 1895. évi tiszta nyereség hova fordításáról.
4. Az igazgató-tanács indítványa a társaság tőkéjének az alapszabályok 11. szakasza alapján hat millió o. é. forinttal, vagy 12 millió koronával való felemelése 50,000 darab teljesen befizetett 120 forintos vagy 240 koronás részvény kibocsátása által.
5. Határozat az alapszabályok 6. szakaszának a megtörtént tőkefelemelésnek megfelelő módosítása tárgyában.
6. Az igazgató-tanácsba négy tag választása a működési idő lejártá következtében.

Az alapszabályok 30. §-a értelmében minden 25 részvény egy-egy szava-
zatra jogosít. A szavazatra jogosított részvényes urak ezennel felkéretnek,
hogy részvényeiket a még nem esedékes szelvényekkel együtt

Bécsben az Angol-osztrák bank számszámoló osztályánál (Strauch-
gasse 1.)

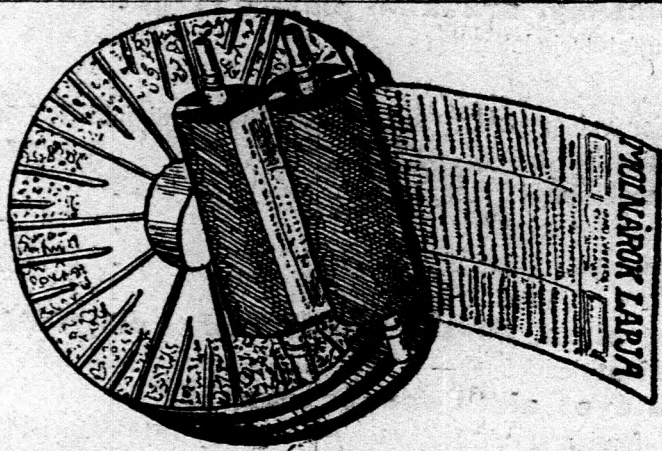
Londonban az Angló-Austrian Banknál,
Budapesten, Brünnden, Prágában és Triestben az Angol-
Osztrák bank fiókjainál

bezárólag f. évi márczius 18-ig

letétbe helyezték.
Az alapszabályok 27. §-a szerint meghatalmazások csak szavazatra joga-
sult részvényeseknek adhatók.
Bécs, 1896. márczius 6-án.

Az igazgató-tanács.

(Utányomás nem díjazatik.)

Melyik malomtulajdonos vagy molnár nem járja a „MOLNÁROK
LAPJA”-t? Ingyen kap az mutatványsságot a kiadóhivataltól (Budapest,
596
József-körül 33 szám.)

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
„Istvánbelki immunis” homoktalaju
szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Gyökerez vesszők.		Sima vesszők.	
Olasz Rizling ...	7000 db ezre 16 frt	Olasz Rizling ...	23500 db ezre 8 frt
Zöld Sylvani ...	700 „ „ 16 „	Chasselas Rouge	2000 „ „ 12 „
Ezerjé ...	500 „ „ 16 „	Nagy-Burgundi	8700 „ „ 8 „
Kövidinka ...	250 „ „ 16 „	Tramini piros	4500 „ „ 8 „
Chasselas blanc		Chasselas blanc	
Croquant ...	290 „ „ 16 „	Croquant ...	480 „ „ 12 „
Madeleine Ange-		Chasselas blanc	2000 „ „ 12 „
vine ...	180 „ „ 16 „	Madeline Ange-	
Chasselas gross		vine ...	500 „ „ 8 „
Coulard ...	300 „ „ 20 „	Muscat Luillet	50 „ „ 12 „
Muscat Luiller	90 „ „ 20 „	Piros bakar ...	1200 „ „ 8 „
„ vegyes	80 „ „ 20 „	Joanne Charnu	70 „ „ 10 „
„ Otonel	30 „ „ 20 „		
Nemes kadarka	100 „ „ 16 „	Amerikai vesszők.	
Jaquez	250 „ „ 16 „	Sima vesszők:	
Riparia	2100 „ „ 16 „	Herbemont ...	290 drb ezre 8 frt
		Jaquez ...	4000 „ „ 8 „
		Violla ...	1600 „ „ 8 „
		Othello ...	180 „ „ 8 „

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás tavasszal történik a
megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre
beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vas-
utra szállításért ezrenként 1-írt számítottatik. **IGAZGATÓ.**

Superphosphatokat csontlisztből, guanoból spodi-
umból stb., továbbá chili salétromot, ként, ammoniákat,
kálisókat, Thomas-salakat, kainitot,
Themenau szab.-Superphosphat gypszet, tiszta
chlór- és arzen-mentes takarmány-meszet
628 szállít mindentív versenyképesen
Kénsav- és műtrágyagyárak
Lundenburg-Themenau és Lissek-
Restokban. **A. Schram, Prag,**
Központi iroda Heinrichgasse 27.

35007
pénz-
nyeremény

Magyar Osztály-Sorsjáték.

7,932.000
korona
összértékben.

A II. OSZT. HUZÁSA: Legnagyobb nyeremény
MÁRCZIUS 11-14-IG.

A III. OSZT. HUZÁSA:
MÁJUS 12-28-IG.

A II. osztály vétel-sorsjegyek a legkedvezőbb esetben
árai:

A II. és III. osztály érvényes
sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ 40.— $\frac{1}{2}$ 20.— $\frac{1}{10}$ 4.— $\frac{1}{20}$ 2.— frt

$\frac{1}{1}$ 60.— $\frac{1}{2}$ 30.— $\frac{1}{10}$ 6.— $\frac{1}{20}$ 3.— frt

Portó és nyeremény-jegyzékért külön
25 kr.

Portó és 2 nyeremény-jegyzékért külön
40 kr.

Sorsjegyeket a fenti eredeti árakon ajánl és szétküld az összegnek előzetes beküldés
mellett vagy utánvétellel.

Minden
kézpénz-
ben
levonás
nélkül.

HEINTZE KÁROLY BUDAPEST
Szervita-tér 3.

Minden
kézpénz-
ben
levonás
nélkül.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNEK

zárszámadása az 1895. üzletévről:

TARTOZIK

I. MÉRLEG-SZÁMLA.

KÖVETEL

VAGYON				TEHER.			
	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
Pénzkészlet:				Alaptőke:			
Pénztár-számlán	15557	25				156600	—
Utánvétel	400	12	15957	37		30000	—
							186600
Váltókészlet:				Hitelezők:			
Váltó-számlán	—	—	6181	—			
Árukészlet:				Függő tételek:			
Fogyasztási áru számlán	33469	54				584842	41
Mezőgazdasági gépek számláján	22084	55				1711	50
Magvak számláján	44166	36					586553
Kölesönzsák számlán	800	—					91
Bizományi áru	27222	—	127742	45			
Adósok:				Egyenleg:			
Személy számlákon	—	—	648048	24			
Ingóságok:				Rendelkezésre álló nyereség			
Felszerelési számlán	—	—	100	—			27675
Függő tételek:							
Szövetkezeti tagok számláján	1550	—					
Átmeneti számlán	4317	88	5867	88			
Osszesen			803896	94			803896

TARTOZIK

II. VESZTESÉG- ÉS NYERESÉG-SZÁMLA.

KÖVETEL

VESZTESÉG.				NYERESÉG.				
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Személyi kiadások:				Rendelésre álló nyereség számlán 1894. évről				
Személyzeti fizetések számláján	28268	07	28268	07			2518	94
Folyó kiadások:				Rendes jövedelem:				
Adó számlán	4056	72				23210	18	
Üzleti költség számláján	17242	71				55660	23	
Posta-, távirat- és bélyegköltség számlán	2806	55	24105	98		4101	75	
Rendkívüli kiadások:				Mezőgazdasági gépek számláján				
Kiállítási számlán	827	—	827	—		5453	69	
Leírások:				Biztosítási díj számlán				
Leírandó követelések számláján	5563	33				301	20	
Alapítási költség számlán	2947	82					88727	
Felszerelési számlán	7576	61					05	
M. G. Hadseregellátási szöv. f. a. számlán	422	82	16510	58				
Egyenleg:				Rendkívüli jövedelem:				
Rendelkezésre álló nyereség			27675	27			6141	51
							6141	51
Osszesen			97386	90			97386	90

Igazgatósági jelentés: 1. A tagok létszáma: 483 tag 1587 üzletrészszel. 2. Az év folyamán kilépett: 7 tag 21 üzletrészszel, kilépését bejelentette: 4 tag 5 üzletrészszel. 3. a) Befizetett üzletrész: 239. b) Felmondott üzletrész 12. c) Kilépett üzletrész: 5. — Évi összforgalom frt 18.350, 377.38. Budapest, 1895. december 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Heller Oszkár, főkönyvelő.

Gróf DESSEWFY AURÉL, alelnök.

Gróf ANDRÁSSY ALADÁR, elnök.

Gróf SZÉCHENYI IMRE, alelnök.

Bereza Károly, vezérigazgató. Baranyay István. Brüll Mór, igazgató. Hajós József. Halász Zsigmond. Hegedüs József. Kovács S. Endre. Perczel Ferencz, igazgató. Reusz Henrik. Tolnay Lajos. Gróf Zichy Antal.

Felügyelő bizottsági jelentés: A fenti zárszámadást a társaság könyveivel egybásonlítottán, egyezően, helyesen összeállítottának találtuk. Budapest, 1895. évi december 31.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Zachár Gyula, elnök.

Koppély Géza.

Pirkner János.

Renner Gusztáv.

Méltóságos **Bezerédj Andor** or **puszta jegenyési** immunis homoki szőlőbirtokáról a f. év tavaszán a következő háromszor permetezett, teljesen peronospora-mentes, fajtisza szőlővesszők adatnak el:

Chasselas blanc croquant	10,000	1000 à 6 forint.
Madlein	10,000	
Muscat lunel	12,000	
Piros veltelini	20,000	1000 à 3 forint.
Zöld szilváni	30,000	
Olasz rizling	45,000	
Nagy burgundi	18,000	
Oporto	19,000	

A vesszők ára a Hidja-Apáthi állomásra szállítva, csomagolással együtt értendő. A megrendelések

Jegenyési gazdaság, u. p. Szedres, Tolnamegye

intézendők, ha a megrendelt mennyiség 25%-ka előre befizetendő.

Megvételre kerestetik

15 waggon szesz gyártására alkalmas egészséges

burgonya,

melynek fele része közép, fele része késő érésű legyen. Ajánlatok kisebb mennyiségben is elfogadtnak, s a hely, vasuti állomás és az ár megjelölésével

Mikosdi uradalom intézőségéhez Mikosdra per Zalabér, intézendők.

382

Szók.

oktalaju

eladók:

szók.
00 db ezre 8 frt
00 " " 12 "
00 " " 8 "
00 " " 8 "
80 " " 12 "
00 " " 12 "
00 " " 8 "
50 " " 12 "
00 " " 8 "
70 " " 10 "

vesszők.

0 drb ezre 6 frt
0 " " 6 "
0 " " 6 "
0 " " 6 "

igazgatójához

szál történi a
fele ára előre
ngolásért és vas-
GAZGATÓ.

uanoból spodi-
t, ammoniákat,

pszol, tiszta
ot

m, Prag,

einrichsgasse 27.

7,932.000

korona
összértékben.

848

Minden
kézpénz
ben
levonás
nélkül.

KIS HIRDETÉSEK.

Magburgonya

Rózsá, magnum bonum és imperator több vagonnal eladó dr. Pick Gyula gazdaságában, Ráczalmás (Fejérm.). 939

Muhar vetőmag

eladó ab Kovácsháza vasutállomás zsákkal 6 frt 50 krért. Purgly László Kunágotai gazdaságában. 940

15 mmásza luczernamag á 28 frt, rögtön eladó. Czim a kiadóhivatalban. 954

Nemesi-Birtok!

2150 hold, melyből 1450 szántó, 200 rét, 500 erdő és legelő, emeletes kastély, parkkal, gazd. épületekkel közel a vasúthoz, szép és termékeny vidéken dunántul, felszerelve 40000 ftért családi viszonyok miatt eladó. Több objectumok végett is közelebbit direct reflectánsoknak

Österreicher Bernátnál

857/d

Csicsókát keresek vetőmagnak néhány métermázsát. Árajánlat a kiadóhivatal útján kéretik. 920

Egynehány ezer métermázsá kitünő szalás takarmány eladó. Czim a kiadóhivatalban. 911

200 hold jó kaszáló

kerestetik megvételre, ajánlatok Blockner J. hirdetési irodájába Budapest, Sütőutca 6. jelige „100” alatt intézendők. 903

Szilfa és vadrózsa megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban 930

Eladó vetőmagvak

Zab, vöröslóhermag, sárga oberndorfi répamag, tavaszi búkköny, florencei seprűczirok, Prairreki-rálynője tengeri, kaphatók.

Uradalmi Igazgatóság,

Uj-Aradon. 903

Kézi kapálóke

mindenfélé sorvetések megmivelésére alkalmas eszköz. Öt különféle méretű aczétkapával felszerelve 10 frt 50 kr. Koránérő nemesített

riczinusmag

50% olajtartalommal. 5 kg. postacsomag 2 frt 50 kr., métermázsánként 40 frt. Temesvár, Mokry István. 904

Élő sövény. Gleditschia (korona tövis) csemetek ezre 4 frt. — Gleditschia magvak, szőlőjtványoknál árjegyzék bérmentve. Czim a kiadóhivatalban. 893

Gazdasági facsemeték.

Eper magas törzsű dús gyökerű válogatott szép fák, a törzs körmérete 10—12 cm., 1 m. magasságban mérve 100 drb 20 frt, 1000 drb 180 frt. Akáczk iskolázott, erős, magas törzsek, 100 drb 20 frt. 1000 drb 180 frtért ajánl Balogh Gy. keresked. kertész Zenta. Mintául 10 drb százaz ár. 938

Egy uri ház, mely áll 4 szoba, konyha, kamra, pinézék és verandából, gyönyörű árnyékos kerttel, szabad kézből eladó. Czim a kiadóhivatalban. 912

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-30 év közti időre készpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel. Csekkély kamattal tölke törlesztetik. Lebonnyolítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő eskü a telekkönyvi hivónat, katasteriv. Konvertálás helyeg-és illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 39. sz. Legnagyobb Ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Minden fajta

erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor-, búkk-, fehérjuhar-, szilfa, nyír a, tölgy- és akáczfákat ajánl a tavaszi telepítésre Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Galicia Ar jegyzék kívánatra bérmentve. 598

Óriási MAMMUTH-tökmag. Saját természetmény, a Mauthner kiállításán évenként első díjat nyert Vay Istvánféle szomszéd tagban termelt és ugyanez az azon fajból. Azoknak, kik még nem termelték, szívesen szolgálunk termelési felvilágosítással. Egy 5 kg-os postacsomag, mely elegendő 8 magyar holdra és melynek teljes csiraképeségeért szavatolok, 6 frt előzetes beküldése után portomen-tesen küldetik meg Schwarz Jakab, Vaja, Szabolcsmegye. 922

Magburgonya

korai rózsá és magnum bonum nagyobb mennyiségben eladó dr. Pick Gyula ráczalmási gazdaságában. 848

Kitünő minőségű búkköny és löhere takarmány circa 3—400 g. eladó Felső Sáp, Nógrádmegyében. Felvilágosítással Ö. P. jegy alatt szolgál a lap kiadóhivatala. 924

Óriási csibehur tisztán rostálva eladó, zsákkal együtt métermázsánként 8 frtért a lábodi vasut állomáshoz szállítva. Megrendelések az uradalmi számtartói hivatalhoz Lábodra intézendők. 858

A högyészi uradalmi csirászatból eladó 5 darab tisztavérű simmenthali 2/4—2 éves tenyészbika. Az urad. felügyelőség. 839

Agrár-hitel

Magyarország bármely vidéken fekvő földbirtokokra uradalmakra) 100.000 frton felüli kölcsönök

3 3/4% kamatra engedélyeztetnek. 100.000 frtnál kisebb összegek figyelembe nem jönnek. Földbirtokosok vagy azok meghatalmazottjai — a birtok részletes leírása és a teher állapot közlése ellenében — bővebb felvilágosításnyernek. Levelek

„Föld-hitel”

czimén a „Berliner Tageblatt” Exped.-jához, Berlin, S. W. intézendők. 910

Oberndorfi répa-mag

1895. évi termés

jótállással a fajtisztaságra

és csiraképeségre métermázsája 20 forintjával eladó ab vasutállomás Bicske, a csákvári gazdaságban. 694

Moharmag mm.-kint 5 frt 50 kr. Tavaszi búkkönymag mm.-kint 5 frt 50 kr. Oberndorfi répamag mm.-kint 20 frt. Szaári vasuti-állomásra zsák nélkül szállítva kapható. Németegyház, u. p. Buda-Bicske. Hofman Ede. 918

Hanna árpa 50 mm. szép minőségű eladó. Hatvan közelében vasutra szállítva zsák nélkül mm.-ként 6 frt 50 krért. Czim a kiadóhivatalban. 957

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t.-cz. részvényesei az 1896. márczius hó 25-ik napján déli 12 órakor a bankhelyiségeiben (V. ker. Nádor-utca 7. szám alatt) tartandó

XXVII-ik rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1895. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
4. Igazgatóság választása.
5. Felügyelő-bizottság választása.
6. Alapszabályok módosítása.

Részvények letéendők.

Budapesten: a bank főpénztárnál (V., Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál. — Bécsben: az Union-banknál. — Párisban: a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok hivónata.

20. §. 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívta előtt legalább 8 nappal, részvényeiket tértvény mellett letéteményezni.

22. §. A szavazójog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható.

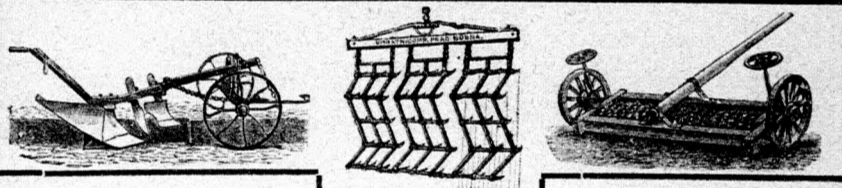
Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, kik szavazó jogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatnak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzálog-Hitelbanknál 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendők.

A letéző a letéti részvényekről tértvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, eskis ezen tértvény visszaadása mellett, fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1895. évi mérleg és jelentés 1896. márczius hó 17-től kezdve a t.-cz. részvényesek rendelkezésére áll. 941

Megjelent

és a t. gazdaközönség figyelmébe ajánljuk 1896-iki főárjegyzékünket, melyet kívánatra szívesen megküldünk. Mindenki meg fog győződni ennek áttekintése után, hogy úgy nagy választék, mint olcsó árak tekintetében első helyen állunk a mezőgazdasági gépipar terén.

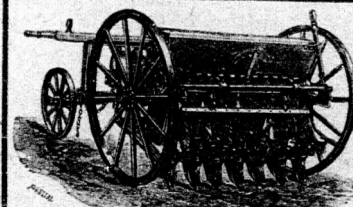
Minden szükségletnek megfelelő egy- és többvasu ekéket, boronákat, hengereket a legjobb kiállításban próbára is szállítunk. Szabadalmazott egytetemes vetőgépekről minden tartózkodás nélkül állíthatjuk, hogy a jelenkor legtekintélyesebb sorvetője, mentve az utóbbi években gombamódra felszaporodott „új rendszerű” vetőgépek minden hibáitól.

Hollingsworth lógereblyék, szénaforgatók, Cormick-féle fűkaszálok és aratógépek eredeti gyári áron.

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok,

Budapest,
Váci-körút
60. sz.

Budapest,
Váci-körút
60. sz.

Hirdetési ár 15 szög 20 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Címek közlésénél minden betűtársnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETESEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vételnek fel e kedvezményes rovatra.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Főmeltósági herceg Odescalchi Gyuláné urnó sajtóvamosi gazdaságában mosásos kivül ellátással és az első próbaévben 200, a további éveken pedig 240 frttal javadalmazott irnoki állás azonnal betöltendő. Pályázni óhajtók oklevelük s bizonyítványaik másolatát — melyek vissza nem adatnak — a kasznári hivatalhoz Sajó-Vámosra (Borsodmegye) kéretnek benyújtani. Választ csak a kinevezett kap. 875

Egy gazdasági irnok, izr. vallású, néhány évi gyakorlattal, ki a gazdasági könyvvitelt alaposan érti, a Muhi gazdaságban 300 frt évi fizetés és teljes ellátás mellett azonnal felvétetik. Pályázók működési bizonyítványokkal (melyek vissza nem küldetnek) felszerelt folyamodványukat terjesszék: Varga Ignác tisztartó urhoz Muhipusztán u. p. Nyékládháza. 895

Gazdasági irnoki állás jön üresedésbe egy nagyobb uradalomban. A pályázók kérvényeiket bizonyítvány másolatokkal együtt f. hó 25-ig a Köztelek kiadóhivatalánál nyújtásuk be. Az állás elnyerésére csak az számíthat, ki legalább két évig ily minőségben már gazdaságban alkalmazva volt. Az állás f. évi márczius 1-én elfoglalandó. Évi fizetés 180 frt készpénz, lakás és teljes ellátás. 945

Oly intelligens képzett gazdatisztet keresek, ki már nagyobb gazdaságokban, hol dohántermeléssel is foglalkoznak önállóan működött. Fizetés megállapodás szerint. Bizonyítványok másolatát, melyek vissza nem adatnak Wolfinger Miksa czimére Sámsonba Békésmegye küldendők. 933

Gépezés.

Nagyobb gazdaságba keresetik apr. 1-re egy jó bizonyítványokkal bíró oklevelés gépezés egyuttal kovács, lehetőleg malomhoz is értő. Fizetés évi 350 frt, és nagy konvenczió. Kéretik okmányait vagy hiteles másolatait márczius 20-ig beküldeni és lehetőleg személyesen jelentkezni d. e. 9—10 óra közt Gorove László urnál Budapest, József-körút 59. 932

Állást keresők.

Kertész, nős, gyermektelen, ki a kertészet minden szakmájában jártas, 30 év óta működik és igen jó bizonyítványokkal van ellátva állást keres. Czim a kiadóban. 914

Házvezetőnőnek

ajánkozik nagyobb pusztai gazdaságba egy hasonló minőségben több évig működött és a főzésben tökéletesen jártas, jó családból való izr. leány. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Házvezetőnő” czim alatt. 937

Kezelőtiszt vagy ispáni állást keres 34 éves katolikus, földmívelési iskolát végzett, 12 évi praxissal, bíró egyén, ki minden gazdasági ágba és a gazdasági kettős könyvviteltel teljes jártas, beszél és ír magyarul, németül, tótul. Állását bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 883

Gépezés, 27 éves, nőtlen, ki hosszabb ideig működött már gazdaságban, szerény feltételek mellett évi esetleg a cséplési idényre vagy gépjávitásra állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 883

Gyakorlatilag képzett javakorában levő gazda — több éven át önálló bérő — nagyobb gazdaságban mint gazdatiszt vagy ispán óhajt alkalmaztatni. Czim e lap kiadóhivatalában. 934

Egy nős és katonaságtól mentes végzett földmives szolgálatot keres mint bérés gazda, hajdu vagy magtáros. Azonnal is be lehet. Bővebben az adai m. kir. földmivessiskola igazgatóságánál értekezhetni. 946

Gazdasági segéd, ki egy 160 holdas gazdaságban volt alkalmazva, alsófokú gazdasági iskolát végezte, segédi vagy irnoki állást április elséjére elfoglalhat. Czim a kiadóhivatalban. 921

Földmives iskolát jelesen végzett, erélyes gazdáasz, akinek 10 évi rendes uradalomból kitűnő ajánlati vannak, a gazdaságok minden ágában jártas, szerény feltételek mellett április — május 1-től állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 931

Egy a gazdaság minden ágában szakavatott hat évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, ki jelenleg is egy 2300 holdas belterjes gazdaságban mint kezelő tiszt van alkalmazva, kitűnő referenciákkal rendelkezik, állását változtatni óhajtja. Czime a kiadóhivatalban. 821/a

Ispáni állást keres jó családból származott 37 éves, nős, gyermektelen egyén, földmives iskolát jó sikerrel végzett, 11 évi gyakorlattal bíró, kitűnő birtokon mint ispán működött, gazdaság minden ágában jártas, állását bármikor elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 947

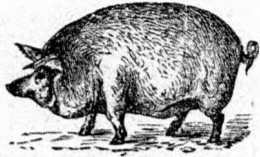
Gazdasági segéd, 24 éves, róm. kath. nőtlen, hadmentes, ki a német nyelvet szóban és írásban bírja, s magyarul beszél, ki kora ifjuságától fogva atyja gazdaságában működött, földmives iskolát végzett, s néhány évi praxissal rendelkezik nagyobb magyar uradalmakból, ki jelenleg is egy gazdasági cukorgyárban van alkalmazva, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, különösen a répatermelés, tejgazdaság, állattenyésztés, hizlalás, földmívelés, gépezés és az irdai teendőkben, szerény feltételek mellett állandó állást keres. Szives ajánlatok „J” alatt a kiadóhivatalba kéretnek 947

Állatok.

Tisztavéri bérni fajta 1 1/4—1 1/2 éves bikák, valamint 4 drb 1—1 1/2 éves üsző eladók Emődy József földbirtokosnál Suránkán (Nyitra megye). Vasút és táviró Sarluska-Üzbégh. Kitűnő minőség. Jutányos ár. 835

Egy angol telivér sárgaszőrű 12 éves

tenyészmén haláleset miatt eladó Nadányi Miklós gazdaságában. Kőkönyösd (Ugozsam). 879

Eladandó tenyészkatok.

Tiszta véru mangalicza faj, fehér, kondor szőrű, 2 éves tenyészkatok eladandók a Lengyeltői uradalom tisztavéri sertésenyészetéből. Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatósága Lengyeltői, Somogy megye.

Csiky Kálmán és Dénes földbirtokosok gazdaságban Arad megye, Seprősön, ménes felosztás folytán egy darab 9 éves kitűnő mezőhegyesi angol telivér tenyészmén, a mezőhegyesi mentelepről, továbbá ugyanott különböző koru és ivaru lovak, csikók, akár egyenként, akár az összes egyszerre bármely perczben szabad kézből eladók. Tudakozódhatni a gazdasági intézőnél Muzsaj Zoltánál Seprősön. 894

Tenyészsértés

14 darab Berkshire felbügött koca és 2 darab teljes erőben lévő Poland china kan a tenyésztés felosztása miatt eladó. Tudakozódhatni a kiadóhivatalnál O. P. jegy alatt. 923

Eladandó Pinzgau lovak.

Teljesen betanított 4 éves Pinzgau igás lovak eladatnak a Lengyeltői uradalom tenyészménéséből. Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatósága Lengyeltői, Somogy megye. 801

Eladó 150 darab valódi borosjenői göndörszörű 12 hónapos, 120 kgramos, egészséges malacz. Mindenféle járványtól ment vidéken, vasút-állomás helyben. Tudakozódhatni Brüll Ignác tulajdonosnál Szt.-Somlyón. 899

Eladó

Alsó-Zsukon méltóságos Hetei Bakó Ferencz urnál 380 darab két éves suldó és 380 drb. egy éves kövér malacz

Ertekezhetni a gazdasági intézőségél Alsó-Zsukon u. p. Apahida. 926

Eladandó Simmenthali bikák.

Importált tisztavéri egészséges 1 1/2—2 éves korban eladatnak. Uradalmi Igazgatóság, Uj-Aradon.

Eladandó simmenthali üszők.

Tiszta véru, egészséges, számfeltű 2 és 3 éves Simmenthali üszők eladatnak a lengyeltői uradalom törzstenyészetéből. — Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatósága, Lengyeltői, Somogy megye. 888

Eladandó Hampshire tenyészkosok.

Tisztavéri, egészséges 1—2 éves tenyészkosok eladatnak a szentegáti uradalom előnyösen ismert husjuhászatából Bővebb felvilágosítással szolgál Szóó Lajos intéző Hobol u. p. Szigetvár. 908

Eladó

egy drb 172 cméter magas, 5 éves kanca, almásszürke, apja Furiosó és egy drb 4 éves herélt 168 cméter magas almásszürke ló, apja Bibor. Bővebb felvilágosítást ad Mező-Berényben Vecsey József, jószág felügyelő. 907

Méltóságos gróf Festetics Vilmos ur toponári gazdaságában eladó egy darab 14 hónapos direkt importált anyától származó, renkívüli szépen fejlett és alkotott telivér simmenthali bika! ugyanott eladó egy hasonló kora keresztezésű bika. Megkeresések Bathó József Toponár (Somogy) czim alatt kéretnek. 865

Igen szép 1—1 1/2 éves vöröstarka simmenthali jellegű ökor- és üsző borjúkat válogatva eladnak Klein és Spitzer testvérek Kis-Czell. 828

Eladandó Simmenthali bikák.

Tisztavéri, egészséges tenyészbikák, 1 1/2—2 éves korig eladatnak a Lengyeltői uradalom törzstenyészetéből. Közlebbi felvilágosítással szolgál az uradalom igazgatósága Lengyeltői, Somogy megye. 800

Furioso mén 7 éves t. v. anyától jegytelen sötét pej, öröklő hibáktól ment, termékeny, csupán ménváltoztatás miatt eladó ára 600 frt. Czim a kiadóhivatalban. 872

Egy 4 éves 174 cméter magas belovagolt jó figurájú ménlő — banderium részére — eladó. Ertekezhetni Bereczky Péter tulajdonossal Mezőberényben. 950

Két éves hágóképes telivér rambouillet kosok jutányos árban eladók és május 1-ig gyapjukban láthatók Kis-Igmádon (posta és vasút N.-Igmánd) Lozert Kálmán 929

Fedező mén.

Bonnie M. George amerikai ügető sötét pej mén, hátulsó jobb láb csülökben kesely 169 cm. magas. Született Amerikában 1886-ban William H. Vanderbilt ménesében. Recordja Amerikában. 2:30 (1.33) Fedeztetés végett kanczák elváltatnak napi 1 frt 50 kr. tartásdíj mellett. Fedeztetési díj 50 frt. Vasúti állomás Párkány-Nána, posta Muzsla. Bővebbet Braun Sándor Karva u. p. Muzsla. 895

Vegyesek.

Eladó 10,000 kéve stukatur nád, vasúthoz szállítva 70 frtért ezenként. Czim a kiadóhivatalban. 919

Eladó szőlővesszők.

Teljesen immuniis homoktalajról, jól beérett simavesszők ára: vörös borfaj, kadarka ezre 6 frt, Mertol ezre 6 frt, Burgundi ezre 6 frt, Oporto 6 frt, Carbenet 6 frt. Csemege faj, Muscat Frontignou ezre 8 frt, Muscat Lunel ezre 8 frt, Madeline Angevin ezre 8 frt. Megrendelhető Méltóságos Tolnay Lajos ur birtok kezeléségénél Inarcs-Kakucs (Pestmegye). 886

Vetőmagvak.

Évek óta gondos kiválasztás útján termelt és honosított, legjobb rendszerű külföldi és saját találmányú gépeken tisztított a budapesti m. k. magvizsgáló és a magyarvári m. k. nővénykiserleti állomások által vizsgált és ólmzárolt magvaink:

Vörös löheremag, Luczernamag, Sarga Oberdorfi répa-mag,

továbbá Duppaui zab, székegy és prairie királyné tengeri, lóbab, tavasszal vethető őszi takarmány borsó, fehér törpe paszuly, vörös Mont d'Or karosbab, óriási szemű lenese kaphatók:

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmi intézőségétől u. p. Koncoza. Ugyanott allgauai fajtehenek, fajborok, további tábla és határjelző oszlopok, kerek vetők, gerendák tölgfyából kaphatók. 849

Iskolázott akácz fák, 7 évesek, egyenes és magas törzsű, száza 10 fontnyival a vasúti-állomáshoz szállítva eladó a Zala-Szent-Gróti uradalomban. Paál Viktor, számtartó. 885

Eladó!

Gr. Kornis Viktor, Szent-Benedeki gazdaságban u. p. Deés, kitűnően tisztított első osztályu nagyszemű arankamentes vörösvirágú löheremag, Deés vasút-állomáson 50 kos kettős zsákokban 20 frtért. Megrendeléseket elfogad Tarsoly gazdatiszt ugyanott, az ár előzetes beküldése vagy utánvét mellett. Sürgőnczim: Tarsoly, Deés gazd. egylet. 887

Pest-vármegye gazdasági egyesülete halasi faiskolájában magasztörzsű alma, szilva és kajszi ojtványok darabonként osztályzat szerint 10—35 krajczáért kaphatók. Tagoknak 25%-al olcsóbb árjegyzéket küld s felvilágosítást ad az egyesületi kertész Halason, s a titkári hivatal Budapest, Vármegyeház. 878

Tavaszi kitűltetés és parkirozásra ajánlom olcsó aklimatizált fenyőfáimat (abies excelsa) 80 cm.—200 cm. magasságig. Megrendelések Králík Istvának czimzendők, Vojtek. (Temesmegye). 900

Bérszántás gőzelével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound** gőzekéssel talajművelésre vállalkozik 527

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó,
Budapest, V. ker., Váci-körut 76. szám.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és nővénykereskedésének

diszesen kiállított főárjegyzéke,

mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Fő-üzlet: **BUDAPEST**, VI., Andrásy-ut 1.
V., Tükör-utca 5. Fiók-üzlet:

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti gyapjú aukeziókra

melyek ez év folyamán két sorozatban július és szeptember hóban fognak megtartatni. Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokkal szolgál

HELLER M. és Tsa

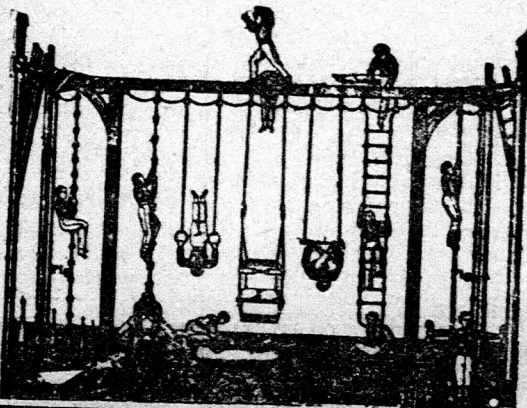
Budapest, Erzsébet-tér 13. szám.

Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER ÉS WEISZ kötélgyári **BUDAPEST.**
ezég

Raktár és iroda: **Károly-körut 9.**, a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörölők, ruhaszáritó kötélek, lóhálók, kézitáskák stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kenderöntölők, hevederek, kender, kőc stb. a legutánpótlóbb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

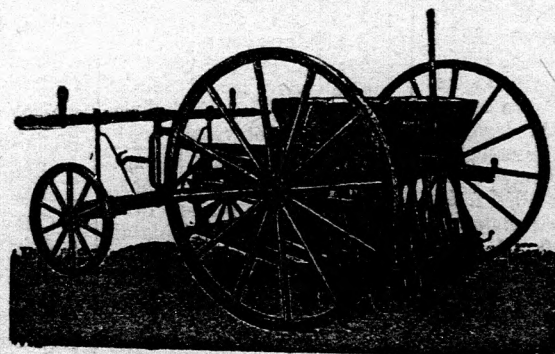
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

MIELŐTT vetőgép szükségletét fedezi, kérem szabad.

„TRIUMPH III.”

sorvetőgépeimről

„Triumph III.”

„Triumph III.”

megjelent legújabb árjegyzéket és bővebb leírást kérni.

FRIEDLAENDER JÓZSEF gépgyára,
Budapest, VIII. ker., Kerepesi-út 17.

A t. gazda urak figyelmét van szerencsém üzletemre felhívni és egyszersmind ajánlani:

Luczernát } államilag ólomzárolt
Lóherét } arankamentes, legcsiraképesebb,
Répamagvakat, fajazonos legcsiraképesebb,
Takarmányfüveket, legcsiraképesebb,
Fűmagvegyületeket,
Bükkönyt, muharmagot,
Lenmagot,

— TELEFON. —

KRAMER LIPÓT vetőmagkereskedés és gazdasági szükségleti cikkek üzlete, BUDAPEST, V., Akadémia-utca 10. sz.

Gyapjú és gabonazsákokat,
Mütrágyát,

Olajpogácsát hizlalás és takarmányozás céljaira 53% garantált protein és zsírtalommal,

Kitünő tisztelettel

Valódi tiszta olivagépölajat,
Elsőrendű repcegépölajat,
Mindennemű ásványkenőolajat,
Legjén. amer. petroleumot,
Elsőrendű orosz petroleumot,
kocsi, és bőrkenőcsöt,
Kékkövet, zöldgáliczot keserű és csudásöt,
Kőszénkátrányt, Karbololeumot,

Creolint, köröm és szájfájás elleni szer,
Fertőtlenítő szereket, olasz szaponariát.

Vásárolok mindenkor magvakat készpénzért a legmagasabb áron, mire nézve ajánlatokat kérek.

Sürgönczim: „CERES”.

— TELEFON. —

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet:

Fiók-üzlet:

ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM. | KORONAHÉRCZEG-UTCZA 18.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.